

APŽVALGA.

Mokslaeivių judėjimas.

Įkurti bepartijinį mokslaeivių susivienijimą Amerikoje. Šitaip šaukia valparaisiečiai p. p. P. Šivickis ir S. Biežis per *Vienybę Lietuvių*. To užmanomo susivienijimo tikslas — tai kuo daugiau mokinių surišti vienon organizacijon, be skirtumo lyties, tikėjimo ir pažvalgų; užinteresuoti mokslaeivius visuomenės gyvenimu, išdirbti juose platesnes pažvalgas ir duoti progą Amerikos Lietuvos mokslaeivijai tarp savęs susižinoti ir bendrai apsvaistyti savo reikalus, kam, žinoma, busimas susivienijimas turėtų pasiskirti koki laikraštį sau už organą. Kaip matyti iš p. Biežio straipsnio No 31 *Vien. Liet.*, mokslaeivių susivienijimas turės būti ir ginklu prieš jų ištautėjimą.

Visa tas, vienok, tebėra tikrai užmanymo stovyje. Da neišdirbta jokių taisyklių nei konstitucijos. Todėl negalima tikrai pasakyti, kokia bus ketinamojo mokslaeivių susivienijimo pakraipa. Tačiau vienas dalykas aiškus — bent iš pradžių jis bus «bepartiviškas», kas reiškia tautiškai — laisvamaniškai, katalikiškai ar klerikališkai pirmieji.

Valparaisiečiai to susivienijimo užmanytojai kvietė net Orchard Lake, Mich., lietuvius klerikus prisidėti prie ketinamojo susivienijimo, bet klerikai griežtai atsisakė nuo to ir pasiūlyjo mokinių katalikų susivienijimą.

Klerikai žino, kad jiems nedaug naudos būtų iš sugyvenimo vienon organizacijon su laisvamaniais ir socialistais mokslaeiviams. Bet bendrojo mokslaeivių susivienijimo užmanytojai da, turbūt, nenuvokia, kad progresiviški mokslaeivių darbas būtų trukdomas, jeigu katalikai mokslaeiviai pristotų prie susivienijimo. Progresiviškesnieji nariai turėtų savo organe susilaikyti nuo atviro išreiškimo ir žangų nuomonių kaip politinių, kaip gautinose moksloose, kaip tautos dvasinėse klausimuose, o jeigu nesulaukė, tai katalikiškiesiems elementams išsinešdinti.

Dauguma mokslaeivių mažiau ar daugiau progresiviški, jie privaleti ir veiktis atviro progresiviškai, o ne derėtis su atžagareivybės palaikytojais, prietarų garbintojais. Tačiau turime pritari šitam mokslaeivių sumanymui. Jeigu jis įvyktų gyvenime, tai visuomenė turėtų progą geriau apčiuopti bendrą mūsų mokslaeivių gyvenimo pulsą. Tikime mokslaeivių progreso dvasiai ir manome, kad jie per savo organizavimą geriau patarnaus mūsų liaudžiai.

* *

Inteligentija ir liaudis.

P. S. Šėjikas No 78 *Lietuvos Žinių* nusiskundžia, kad inteligentija šalinasi nuo liaudies, nepadaeda jai šviestis ir, tarytum, pudo savo žinią. Jis sako:

«Inteligentija gyvena savo gyvenimu, liaudis — savo.

«Artimųjų ryšių tarp inteligentijos ir liaudies nėra. Inteligentijos ingitai žinija pas ją gi ir pasilieka, o liaudis vis daugiau ir daugiau nuo tos inteligentijos atsilieka.

«Iškarto liaudis dar tikėjosi sulauksianti pagalbos iš inteligentijos, dabar gi jau vis mažiau ir mažiau tikisi, ir jau girdėtis balsai (*Liet. Uk-ko* «Jaunime»), kad tos pagalbos nėra ko laukti, kad reikia patiemis, nors ir silpnomis jėgomis tvirti sau geresnę ateitį.

«Turime daktarų, advokatų, mokytojų ir t. p. žm., — ką gi jie veikia! Laikraštijoj jų veikimo taip kaip nematyti, draugijose taipgi, tat kuri jie deda savo darbą, savo pasemtają žinią?»

Yra ko nusiskųst ir ant mūsų Amerikos inteligentų. Tie irgi nekitai «myli» ir šviečia liaudį. Socialistiškoji inteligentija da šiek tiek daugiau liaudžiai darbuojasi. Tautiškių mūsų inteligentija paprastai tik tada pakelia savo «partijotišką» balsą, kai reikia užstoti kelią tikriesiems švietėjams.

KELIATAS MINČIŲ.

Kaip tie socialistai gali ant žemės da gyventi, kaip juos visus perkunas neištranko — negalima jokiū būdu suprasti. Su kitų tautų socialistais da pusė bėdos, bet su lietuviais socialistais tiesiog bėda. Jau nebegalima nei vieno žingsnio nužengti lietuvių kolonijoj, kad nesutiktumėi socialistą.

Vieną gražų vakarą išėjau pasivaikščioti, sykiu pakvėpuoti tyru oru. Nueinu į parkutį, žiuriu, eina du žmonės ir labai kasžin ko tarp savęs ginčijasi. Susisėdo netoli mano sėdynės, kur aš sėdėjau, ir nepertraukia savo kalbos. Klausaus ką jie kalba:

— Kaip sau nori, bet mes jau pradėjome žengti kasžin kokiais keliais, aš tiesiog pasakysiu, jogei išsklydome iš teisingo kelio ir nematau, kokiū būdu pataisyti tą didelę klaidą.

— Kame dalykai — tarė kitas. — Gal tamsta manai, kad mes negarbinam «tautos didvyrių», nelenkiam prie juos galvas, tai jau bausis iš kelio nuklydimas, — aš manau, kad tai labai natūrališkas apsišreiškimas. Dabartinė, naujosios gadynės dvasiai kilant, nėra nieko stebėtino, kad visokie garbinami didvyriai ir dievukai lieka paprastais žmonėmis.

— Jūs visit taip kalbate, bet tokia kalba yra jaunų ir nepatyrusių gyvenimo žmonių. Paimk tamsta istoriją kokios nors tautos, perskaityk ją galas nuo galo, o pamatysi, kad genijai — tautos didvyriai buvo ir yra garbinami tų žmonių, kurie pripažįsta genijališkos minties veikmę.

— Bet jei tamsta paimsi istoriją kokios nors tautos, rašytą 50 100 metų atgal, ir sulyginsi su šios dienos istoriko raštais, pamatysi, kad tarpe tų dviejų istorikų yra didžiulias skirtumas — taip kaip diena ir naktis. Senovės istorikai daugiausiai aprašinėjo kares ir kariški karžygiai buvo svarbiausia dalis istorijos. O jei paimsi dabartinę istoriką, kuris aprašinėja reališko gyvenimo apsišreiškimus, pamatysi, kad tokiems karės dievukams didvyriams jau istorijoje nėra vietos. Taigi istorijai akiai tikėti, kaip daro daugumas mūsų patrijotų, yra didelis tuštumas.

— Tamsta vis mėgsti užginčyti tą, kas yra daugumos žmonių šventai pripažinta ir didžiai branginama. Kaip sau nori, bet prieš vėją nepapusi.

— Taip kalba tikrai šiaudadūšiai ir tie žmonės, kurie tingi nors ir mažai mislyti. Atsimink tamsta, kad mes jau gyvename nebe toj gadyne, kuomet reikia «šventai» tikėti kokiam nors pasakymui ar parašymui, dabar jau gadyne galvojimo ir tyrinėjimo. Kiekvienas manantis žmogus dabar privaleo į visus gyvenimo apsišreiškimus žiūrėti kritiškai ir suprasti dalyką teisingai — taip kaip jis ištikrųj yra, bet jokiū būdu netikėti akiai ir paskiau tą žmogų garbinti ir kelti į padanges. Tai nusidėvėjęs toks manymas.

— Jei, duokim sau, aš garbinu kokį žmogų ir nulenkū prieš jį galvą, aš jaučiuosi, kad tas žmogus yra daug sykių protingesnis už mane ir jo darbai daug daugiau naudos atneša kitiems, negu keno kito arba mano. Ot kodėl aš garbinu.

— Ir tamsta klysti taip darydamas. Nėra ant svieto žmogaus, kuris nesijaustų esąs kame nors silpnas, jei ne viename, tai kitame dalyke. Ir jei tamsta paklaustumei to tamstos garbinamo žmogaus, ar jis nesijausta kaip kada mažas savo darbuose, jei nebus veidmainys, tuojau atsakys, kad taip. Kitas dalykas. Jei tamstos dabar garbinami didvyriai nebūtų savo laiku išreiškę tą, ką išreiškė, būtų tą patį pasakę kiti ir tamsta garbintumėi juos, o dabar tamsta apie juos nieko nežina.

— Tamsta nori man ikalbėti, kaip sveikam ligą. O aš visviena garbinsiu didvyrius, o ypač savo tautos didvyrius.

— Ir klaidingai tamsta darysi. Geriau tamsta pradėk galvoti savitai.

A. Ž.—tas.

MOTERŲ SKYRIUS.

DIRBANČIAI DRAUGEL.

Vasara. Karštis. Oras tvankus. Karštis siekia apie 100 laipsnių F. Žmogui silpna. Aš vyras ir da toks, kuris turi gėnėtina sveikatos, kad panešt sunkumus, sėdžiu kambaryje prie knygos, ir tai nespėju prakitą braukti nuo kaktos, visas esu sumirkęs prakaitu. Taip, aš šiandien jaučiuos laimingesnis, negu Tu, mano brangi sesute, laimingesnis sulyginus su tavo likimū, bet palyginus prie «laimingųjų gyvenimo», mano buvis irgi prakeiktas.

Aš laimingesnis, bet tavo, brangi drauge, nelabą gyvenimą taip gerai suprantu, kad geriau ir negalima. Aš matau tave vargant pilname vargingume. Šį piešinėlį tau ir pašvenčiu.

Tu esi dukte sunkiai dirbančių tėvo ir motinos. Esi daug silpnesnė už mane ir kitus vyrūškius, ir aš negaliu suprast, kaip tu gali atlaikyti, panešt tą gyvenimo sunkenybę? Tavo motina dirbo didesnę pusę savo gyvenimo. Norėdama permaitinti gyvenimą, tikėdamasi gauti atilį, ji ištekėjo, bet anaipatol ji nepagerino buvio, priešingai, dabar paigino sau darbą dvibubai.

Tavo motina pagimdė tave nedoram išnaudojimui šiame pasaulyje. Bet, nors ir vargiu aukauta, tu neturi keikti motinos, nes ji nekaltą. Gama suteikė jai džiugsmingą dovaną — tave pagimdė. Gamos gi negalima niekinti, smerkti. Gamos įstatymai neperkeičiami. Pašaulis gali dejuoti, verkėti, kankintis, jai tas nerūpi. Motina tave pagimdė, negaljo už tektinai apdūpinti tavęs; nespėjai užaugti, subręsti, tu turi eiti į ieškoti, kur pelnyti duonos kėsnį tai dienai. Tokia patinka tave gyvenimo laimė. Jei da gauni paprastą fizišką ar protišką darbą gerai, bet jei ne, tu priversta į ieškoti kitokio užsiėmimo: eiti supuvusios civilizacijos tave gyvenimo laimė. Jei da gauni paprastą fizišką ar protišką darbą gerai, bet jei ne, tu priversta į ieškoti kitokio užsiėmimo: eiti supuvusios civilizacijos tave gyvenimo laimė.

Tu, dirbdama ilgai, sunkiai, privargsti ir pradėi ilgėtis gyvenimo permainingų; tu nori rasti gyvenimo draugą, apsivesti. Bet turi atminti tavo motinos permainingą gyvenimą, jos likimą. Ji ilgėjosi taip-pat, kaip ir tu, o dabar dirba sunkiau be užmokesties. Tas-pat likimas laukia tavęs. Tu turi žinot taipgi, kad dirbimas kiekvienos moteries fabrikoj, krautuvėj ar kitur yra priešasčia susimazinimo užmokesties darbininkams. Merginos eina dirbti, kur papuola, nors ir už mažą mokestį. Tu turi suprasti tai, kad moteries darbdaviui yra daug naudingesnė, nes ji švelnesnė, nuolankesnė, kantresnė ir pigesnė. Vyrus, kuriems reikia dvigubai mokėti, išvaro iš dirbtuvės. Vyrūrai, norėdami gyventi, į ieškoti darbo, nors ir pigaus. Ir iš to jie eina prie pikto gyvenimo.

Didelę ar mažą, bet ir tu, sese, turi galę, tik ne tavo vienuotės rankos, bet visų dirbančių

moterų turi užbėgti kelią šiam visada besididinančiam piktam išnaudojimui. Jeigu dirbančios moteries prieitų prie tikro susipratimo, tai jos turėtų panaudoti vieną tiktai ranką ir eiti į kovą su skriaudiku. Taip darydamos, netolimoj ateityj paregėtų pagerinimą savo ir vyrų buvio.

Darbininkai padaro viską tik kitiems, patįs gyvena baisiausia me skurde. Baimė ima žiurint ant tokios neteisybės. Tu, sese, turi pamislyti ir apie savo geresnį gyvenimą. Jūsų randasi apie tiek-pat, kaip ir vyrų, ir jums reikia tiek-pat prisidėti prie kovos už geresnę ateitį. Jūs dirbate per metų metus drauge su jūsų numylėtiniais, o vienok nieko neturite. Savininkai gi tuo tarpu jūsų turtą eikvoja dykumui ir pikto darymui.

Turtai, pinigai juk neauga, kaip augalai; kas-nors juos padaro. Padaro ne kas kitas, kaip darbininkai. Turčiai juos pasisavo, nes jie buvo ir yra gudrų pasisavinti. Jie to amato mokiniai. Ką jie šiandien turi, viskas padaryta darbininko rankomis. Jie gali viską pasisavinti, nes jų rankose visi didieji darbo įrankiai. Jie pasisavintų, padarytų mus pačius vergais, jei mes, drauge, prieš juos nebrūzdėtume.

Tu, drauge, gal užklausi, kodėl gi jie turi savo rankose visus tuos įrankius? Juk, pav. Amerikoje — laisva šalis. Čia žmonių valdžia, tai kam gi jie laiko mus mažos užmokesties vergijoj? Kodėl tauta pati nevaldo fabrikas, kasyklas, geležinkelius, laivus et c. Tas juk išgelbėtų dirbančiųjų kliaus nuo pražūtingai skurdaus gyvenimo. Juk visuomenė gali valdyti ir vesti visas svarbiausias produkcijas taip, kaip kad valdo pačią, viešas mokyklas, viešus sodus ir t. p.

Bet dabar viešpatauja tokis surėdymas, kad viens kitą gali išnaudoti ir per išnaudojimą užgrobtį savo rankas visuomenei reikalingų daiktų išdirbystes, įrankius ir gamtos turtus. Tie visi dalykai neturėtų būti privatiškose rankose, ir tu, sese, turi padėti vyrui atimti juos iš privatiškų rankų, o pavest visuomenės valdymui.

Idant atimti tuos daiktus, mes turime mokyti visokiuose, o ypač draugijiniuose moksloose, ypatingai pažinti socializmą, kuris mokina, kaip iš vargų išsiluosuoti.

Šiam mokslui tarnauja visokios dvasiškos spēkos: didžiai mokytos, mokytos, pusiau mokytos ir susipratusios, vienok visos tos spēkos turi vieną ir tą patį tobulą taką: — prie išsiluosavimo. Todėl mokslo išpažintojai, permatę išsiluosavimą, šaukia, prašo kaip vyrų taip ir moterų vienyti kruvon savo jėgas, mokyti ir lavinti. Tatai kiekvieno priderystė, taip ir tavo, dirbančioji drauge, apart kitko, studijuoti socializmo mokslą kaip savo, taip ir kitų labui.

14, 7, 12. V. U. J. Jank.

Vokietijoj susitvėrė pirmas draugystės stabdymui sufragizmo. Jos vardas — Vokiečių Federacija Kovojuimui su Moterų Emancipacija (išsiluosavimui).

PASIKALBĖJIMAS

Dėdės su Povylu.

— Aš norė but socialistų karalium, Povyl.

— Dėdė gali but jel bent karvių karalium. Socialistams karaliaus nereikia. Pas juos patįs žmonės valdosi.

— Pasakų, Povyl, nepasakok. Kad patįs valdytus, tai tie visokie politikieriai nesiskverbtų už socialistų viršininkus, prezidentus, sekretorius ir kitus noglus. Jūsų Sąjunga irgi nekitai padasi. Kada kas nori gaut apmokamą vietą, tada jis labai karštas socialistas, bet kaip tik vietos negavo, tai tik žiurėk — jau ir tautietis.

— Nemanyk, dėde, kad socialistai nori užstot politikierius. Socialistai labai žemai laiko tokius, kurie tik dėl apmokamą vietą nori but ar esti Socialistų partijoj. Žinok, kad socialistiškas judėjimas — tai miniu judėjimas. Tikri socialistai niekad nenori tasminas išnaudoti, bet pasišventusiai dirba į išsiluosavimui. Socialistai padaro ne keli inteligentai politikieriai, ne keli rašytojai, bet pačios gyvenimo sąlygos, kuriose randasi žmonija. Išdirbystės įrankiai eina tobulyn, didžiosios pramonijos taip išsiplėtoja, kad ant jų mylistos randasi visi šalies gyventojai. Labai blogas ir pavojingas dalykas buti ant mylistos kelių traukų. Kapitalistas pasidaro pavojingu, bergždžiu ir ne-naudingu draugijos galvui. Jis savo naudingumo rolę seniai yra pragyvenęs. Darbininkai visit pradeda matyti ir galvoja, kaip čia pasiluosavus iš tokio nelemto padėjimo, iš tokio neprotingo surėdymo. Tas tai ir yra socialistiškas judėjimas.

— Ale jūsų politikieriai visit tiek liaudį skuta ir skus taip grynai, kaip jienką.

— Tai yra, jeigu liaudis apsilais, jeigu ji neseks dalykų, nepaisys, kaip ją kas valdo. Jei liaudis nenori but skriaudžiama, tai ji privale pati rupintis savo reikalais, atidžiai žiūrėti į jos išrinktus valdininkus, kad jie teisingai tarnautų liaudžiai. Suprantamas dalykas, kol liaudis nesuipras, kol užsitikės politikieriams, tol visuomet rasis tokių politikierių, kurie jaja ir ars ir akės. Socialistams — tai žmonių valdžios mokslas, o ne sukčių, nors pastariejie ir socialistais pasivadintų.

— Kai aš grynai išgilinu į dalyką, Povyl, štai ką aš matau apie socialistų planus. Ale aš geriau pasakysiu pasakaitę, kad geriau suprastumėt, ko jūs norite.

— Valiai, dėde, varyk.

— Taigi vat kaip syki buvo. Žmonės turėjo daug vilstų. Ale kiekvienas atskirai savo vilstas žiūrėjo ir ganė. Potam atsirado toksi galvočius, ir sako: «Kam dabar jums čia tas klapatas vilstas patiems žiūrėti? Aš žinau gerą žmogų, kuri galėtų mūsų vilstas viename burėje ganyti. Arba kad ne, tai, sako, jūs patįs išsirinkite,

kokią norite, vilstų ganytoją. Da rykime visuomenišką darbą bendrai, socialistiškai. Galite nubalsuoti, kas jums patinka, tik jau jums patiems neužsimoka su vilstomis klapatyti». Durniai žmonės paklausė galvočiaus, ir vienbalsiai išrinko čigonę Zarėlę jiems vilstas ganyti. Teisybė, klapato žmonės mažiau buvo, bet ir naudos iš socialistiškai gaunomų vilstų buvo tiek, kaip spyga. Čigonė desėtkals rijo kiaušinius — žalius, keptus ir virtus, taip-pat edė jos visa familija, o vilstos taipgi pradėjo žuti. Ne sušios čigonė vištai galvą, žiurėk čia pakrumų išsikepus su anuo galvočium. Mato žmonės, kad čigonės šlekta «valdžia», tai išdirbo jai kailį ir pavarė. Ne kitai bus ir socializmo laikuose. Jeigu ponai ir žmonės paves čigonam savo turtus valdyti, tai šie taip-puvaldys, kaip kad čigonė vilstas naganė.

— Nemiegi, dėde, o sapnuoji. Tarp tos čigonės ir socializmo yra toks panašumas, kaip tarp pančio ir saulės. Socializmas neklaubės visuomenei kokia viena ar kelios ypatos. Socializmas įsikuria, kuomet didžiama ar bent didėlis dalis žmonių supras jo reikšmę. Jie išsirinks sau į valdvietypatas, kurios bus to užsitarnavus žinogumu. Jei patirs, kad kokis urėdinkas pradeda neteislingai elgtis, tuojaus galės jį pašalinti nuo vietos ir patalpint ten, kur jis žmonėms nebūtų pavojingas. Prie gam urėdinkai bus varžiai kontroliuojami tam tikrų komisių. Patįs žmonės turės teisę pažvelgti į urėdinkų knygas, ar viskas teisingai daroma. Ant galo ir sukūti nebus didelio reikalo. Visiems bus užtikrinta puikus pilnas atlyginimas už jų darbą. Dirbantieji žmonės išteks to atlyginimo visokiems smagumams. Sunku bus kur dėt nusuktus daiktus. Kitam jų neparduos. Vaikams didelių turtų nepaliksi. Jeigu kas mirsdams per daug vaikams turtų paliktų, tai perviršį turtų komisknos valstija. Nes vaikams palikimas bus nereikalingas. Juos valstija aprūpins ir išmoks; atėjus darbo metams, lengvai jie galės užsidirbt puikų pragyvenimą. Senatvė bus aprūpinta pensija. Didelis palikimas vientik tinginiais vaikus padarytų. Ant galo, kaip sprendžiama, pinigal bus tik pradžioje socializmo, o kada vėliaus jie bus panaikinti, tai sukūti bus kaipir suvis negalima ir didžiai nenaudinga pačiam sukūti.

— Kad tu man, Povyl, viską sumalšei, nebežinau nei nuo kur pradėt ginčytis; ale žinau, jogei neteisėbė rieti. Visą tą biznį aš apmislysiu ir kitą syki supyškiausiu tavo kytrius ginčus. Didžiulias kriukis neišrištas, bet tą klausimą atidėsiu, kol iš *Kataliko ir Draugo* neišmoksia ciellikus sukirst.

— Šioje parytė di besiskliai

— Šioje parytė di besiskliai

— Šioje parytė di besiskliai

Soc didžia Nepri Mums cjalizu daryde veikti kliasos Prie darbas tuoti, naudoj is jos Nuo to darys r keikim vo. Darl jo, tiel jie bevt tikra te proting vei pal galėtų žiauriai ninkų l bo žmoci skurdą, ti pagal jeigu ne cijalistų Darbi darbu, venimą, mąstyti sos užd kalus. Sios žiuri į a negu ka pereina Bet priešai i tiskos spēkų ir miau, id kas-vieo neturi jo Praeic buvo nu liais 2a jau nepr vintų bu mokratų paimt v: Paeimę v ninkai p naudai, liuosavim teisybių. Kvaili buk darl koji val darbinil noma, ke suores lai krias at koji vald: teises at teises. T dzios dale kalėjimā, tos ten su Kada bus visa v ja ir poli kapitalist Šioje p privalome Prieš dar liuosavim: menkniek mūsų vai vos su pr is užpakl nors tie di silpnybes. Darbin paryti di besiskliai

Prie veikimo.

Socialistai privalo dirbti su didžia. kantrybe ir ištverimu. Neprivalome ardyti, bet statyti. Mums reikia varžiai laikytis socializmo filosofijos. Tik taip darydami tegalėsime nuosekliai veikti paliuosavimui darbininkų klasių.

Prieš mūsų akis stovi didelis darbas. Turime studijuoti, agituoti, kovoti, dirbti, pakol išnaudojimo šmėklą neišvaysime iš jos pačių paskutinių apkasų. Nuo to tikslai laiko darbas pasidarys mums palaima užuot prakiekimo, kaip kad ligšiol buvo.

Darbininkai taip ilgai kentėjo, tiek daug vargų datyrė, kad jie beveik ir drąsą prarado. Tas tikra teisybė. Tat reikia jiems protingo, pasišventusio jų gero vei patarėjo, nes kitaip jie da galėtų but ilgai klaidinami ir žiauriai išnaudojami. Darbininkų klasių priešai galetų darbo žmones panerti į tokį gilų skurdą, kad jie pradėtų užmiršti pagaliau išsiluosavimo viltį, jeigu ne jų tikras vadovas—Socialistų partija.

Darbininkai kasdien užimti darbu, kuriuo užsidirba pragyvenimui. Jie neturi laiko pamąstyti apie platesnes savo klasių uždutis ir šviesesnius reikalus.

Šios šalies darbininkų klasia žūri į ateitį su didesne vilčia, negu kada pirmiau, ir buriais pereina po raudonąja vėliava.

Bet ir darbininkų klasių priešai nesnaudžia. Kapitalistinės partijos deda daugiau epėkų ir pinigų, negu kada pirmiau, idant suvylioti darbininkus visokiais žadėjimais, kurie neturi jokios reikšmės.

Praėjo laikai, kada galima buvo nuramint darbininkus dailiais žadėjimais. Darbininkai jau nepršo, kad jiems palengvintų buvį republikonų ar demokratų partijos. Jie pasiryžę paimt valdžią savo rankosna. Paėmę valdžios įstaigas, darbininkai paverstų jas savo klasių naudai, savo galutinam pasiiluosavimui iš kapitalizmo neteisybių.

Kvaili tai yra užmetimai, buk darbininkiškoji—socialistiskoji valdžia nepagėlbésianti darbininkų klasiui, kadangi žinoma, kaip valdžia gelbėjo visuose laikuose toms klasioms, kurias atstovavo. Kapitalistiskoji valdžia pastatė nuosavybės teises augščiaiu už žmogiškas teises. Truostas susitvėrė su valdžios daleidimu, niekad neina į kalėjimą, o darbininkai nuolatos ten suvaroma.

Kada darbininkų rankose bus visa valdžia, teismai, milicija ir policija, tasyk bus galas kapitalistų viešpatavimui.

Šioje priešrinkiminėje kovoje privalome stovėti, kaip vienas. Prieš darbininkų klasių pasiiluosavimą visi kiti reikalai yra menkniekiais. Turi išnykti tarp mūsų vaidai. Laike aštrios kovos su priešu neturime šaudyti iš užpakalio į savo draugus, nors tie draugai ir turėtų kokias silpnyles.

Darbininkai! jus negalite paryti didesnę klaidą, kaip besisklaidydami.

D. Damojanti.

Gelbėkime referendumą.

Jau ne sykį tarp mūsų, amerikiečių, išbandyta tas geriausias žmonių valios išreiškimo įnagis, demokratiškumo įnagis—referendumas. Ir ne sykį jis jau supurvintas, apžagtas, o kiek sykių pasikėsinta jį supurvinti, kas tat suskaitys!

Kad tai darė tautiečiai, tai da jiems atleistina. Nes jie, nors yra «demokratai», bet ne demokratai, ir žmonių daugumos valios negal kęsti. Bet negalima dovanot scijalistams, kurie irgi netoli bėgė nuo anų poniškųjų vadovų. Yra pas mus daug socialistų, jau suspėjusių susimedžiot garbę—pagarbę tarp draugų, kurie juos visuomet, be apsvarstymo, gatavi užstot nuo kritikos. Toki mūsų draugai—vadovai su tyčia pasidaryta garbe, žinoma, nekovoja stačiai prieš demokratizmą, prieš referendumą, kaip tai daro tuli tautiečiai. Tas butų nemandagu. Da gali žmogus garbę patrotyt. Bet jie nei per nago juodymą nepasitobulina demokratiškume. Tai liudnas faktas. Bet tai faktas. Kad tai ne tušti mano žodžiai—kiekvienas plačiau matąs gali tai suprast. Užtenka mest žvilgį į ketvertą pastarųjų metų. Turėjom «maksimalistus», «radikaliskus» scijalistus. Kur jie? Turėjom «atžagareivius» scijalistus. Kur jie? Ugi šiandien maksimalistai—radikalai apsimainė vietomis su atžagareiviais.

Ką pirmiau jie vadino atžagareivių, desputo, tas šiandien turi dairytis į šonus, kad sveikam išėjus, kada jie jį mes iš Sajungos už radikaliskumą. Nelemtas likimas!

Klerikalai pora metų atgal skelbėsi esą tikrais pirmieivais. Ar žinote, skaitytojai, kas pas juos yra pirmieivystė? Ugi tas, kad suvaržymas žmonių valios vis eina pirmyn. Pas mus gi vadinasi tas pirmieivystė, kad visų ir kiekvieno laisvė eina pirmyn, dailyn. Tai turi pasirodyti darbu, ne vien tik žodžiu. Bet pas mus jau yra daugelis taip surimtėjusių, ką dirbt apie laisvę nenor, nes tai lyg žaislas: kada ji bus, o čia reik gyvenimas daryt. Ir taip laisvė lieka ant liežuvio. O sutvert jai dailų kuną ir jį įkvėpt lyg dušią į molinį Adomą—kasžin, ar kas moka da apie tai ir pamislyt nuosekliai? Ginčai, polemikos, kritikos pas mus pasipila tankiai, bet ne už laisvės dvasią, ne už jos kuno gyvenimą ir sveikumą, o tik už atskirų ypatų laisvę ar nelaisvę. Nedyvai, kad paskui kam—nors stojant už principus, už laisvės dvasią, jos pažangą, daugelis suskanta šaukt: «Tai ypatiskumai!»

Nemokame guodot laisvės. Nemokame saugot nuo kirvarpų jos įnagi, jos geriausių kriukų—referendumą. Kas tik kam nepatiko—tuojaus referendumas. Redaktorius nepatalpino korespondencijos—reikia referendumo, kad prašalintų tokį despotą! Vieną sykį tuli «radikalai», reikalaudami prašalint redaktorių, į svarbiuosius apkaltnimo punktus idėjo tą, kad jis esąs «cenzorius», nes jie, girdi, netalpina mūs atsišaukimo, kurio jie nebuvo nusiuntę į «Kovą»...

Per referendumą užsimanė sykį rinkti zecerius. Referendumo reikėjo, kad «Kovo» butų moterų skyrius (ne dabartinis, bet da seniaus); tik jau čia redaktorius pasigailo to laisvės kriukio ir pats įvedė tą skyrių Kad «Kovo» tilptų toki raštai, koki patelpa—tam reikėjo referendumo ir tas įvyko. Jo sumanytojai—inicijatoriai dabar aiškina, kad anarchistus tuom nuraminę. Visai ne. Ag jie patį žino, kad niekad nebuvo pasiantę nei vieno anarchistiško raštelio į «Kovą», žinoma, toki rašteliai nepatilpo «Kovoje», kad jų nebuvo. Taigi tas referendumas buvo visai bereikalingas. Bet tai da maža bėda.

Aiščiausia, kad perlengvai mėtomas tas laisvės įnagis,—be apmislėjimo, be apokavimo, kur ir kaip papuola, ten dript!

J. Baltruškaitis.

Mēs, tiesė, da nedirbam tikro socialistiško darbo, tik mokinamės. Bet baisiai išdykę mokiniai! Mokinimasis yra kaip ir darbas. O kaip vaikams šviesiosie ir laisvose šalyse—tai didžiausias, svarbiausias ir sunkiausias darbas. Su referendumu mēs turime tik mokytis demokratiškumo. O dabar su juo gadiname šjį, lyg nusiūrėję į nelemtos atminties Chicago tautiečius iš SLA. Iš mūsų juk Dzukai ir Boleviciiai sėmė medegą prirodymui referendumo netikumui. O ar padarėm šviesesnę progresą per tą trejatą metų? Nei jokio. Paskutinis grėsiantis referendumas (jo sumanymas iš New Yorko kuopos) parodo tik lamentaciją referendumo.

Kas nežino da, kad referendum turi turēt tik vieną klausimą, aiškų ir statų: balsuot taip, ar ne; už, ar prieš. Ir taip balsuojant neturi slėptis joki nežinomi išvedimai; taip pat neturi but jokio klausimo dilypiskumo. Dabar sumanytas «deklaracijų» referendumas yra tik neva referendumas. Pagal jį turės but išbraukti tie socialistai, kurie po naująja deklaracija nepasirašys, ir tie, kurie kadaisia prieš tvaną nepasirašė po senąja. Tai dilypinis klausimas. Nešus teizažiniu, bet, rodos, įstatymų istorijoj neraišme tokios teisės, kad kas—nors butų baudžiamas pagal įstatymą, kurio nebuvo laike papildymo nuodėmės. Vargiai kiekio universiteto profesorius tą galėtų atrast. Tik buvusių radikalų universitete tas yra. Beje, da ir karės lauke: ten teismas, suėmęs prasikaltėjį, padaro įstatymą ir pagal jį nubaudžia. Liudna, kad šitaip mokame daryt ir mēs, laisvės pranašai! Dėlto tai šitas referendumas neturėtų įvykti. Įvykdžius jį, bus da sykį bereikalingai supurvintas mūsų laisvės drabuzis, sumenkintas referendumo principas. Tokiu budu einama prie oligarchijos arba anarchijos, iš kurių abiejų išeiina viena betvarkė ir tamsa. Jei jau reiks balsuot «per referendumą» tą keistąjį dvigubą «braukimo» užgaidą, tai, draugai, neatsisakykime nuo balsavimo, bet balsuokime visi priešais tą sumanymą. Tuom išgelbėsite nuo išbraukimo geriausius socialistus, t. y. patį save. Bet svarbiausia, kad tuom išgelbėsit referendumą

nuo subjanrinimo. Kita, bile kas neužsimanys savo garbę atgaut su pagelba referendumų. Ot, kad mano vieno bandymą draugai išniekino, tai aš dabar paduoodu referendumui. Ir žinau, kad per referendum tas bus priimta. Nes tas labai greitai pereina, kiti nepėja nei apsižiūrēt, kas čia bus, o jau viršų mēs gavome,—ir ko daugiau reikia! Tokia tai vadovaujanti «deja» daugelio mūsų referendumų sumanytojų.

Socialistų uždutis (rodos, jau žinoma, ar ne?)—vienyti kuo—daugiausiai darbininkų ir šviesti juos, kad galėtų įgyvendinti visų laisvę ir laimę. Mēs nepildom savo užduties: nesišviečiame ir nešviečiame kitų, kad jie mokėtų naudotis laisvę ir nelamatuotų jos įnagių, nepurvintų jos rubų.

«Visų šalių darbininkai, vienykitės! O jeigu ką brauksit, tai išbraukit tik jųsy vienybės aptemdytojus, jųsy brūkikus!»

J. Baltruškaitis.

Ar duosimės žudyti?

Prie didelio skaičiaus darbininkų, žudomų kasdieną dirbtuvėse, kasyklose ir legaliskai užmušamų, rengiamasi da porą pridėti. Keliatą mėnesių atgal pasodinti į kalėjimą ant sufabrikuotų apkaltinimų, darbininkų vadovai Ektor ir Giovanni laukia teismo. Dabar svarbų kvailius gaudantiems politikieriams, kad teismas nusitęstų iki po rinkimų. Visą tą laiką nieko nekalti darbininkų užtarėjai bus kankinami už kalėjimo durų, o respublika apsaugota nuo nepagėdjamų piliečių. Lawrence dirbtuvų savininkai, per straiką prispirti išmesti darbininkams keliatą tukstančių dolerių daugia, keršija straiko vadams. Jie vartoja visas savo įjegas nu bausti nepasisekimo kaltininkus. Jei ne laimėjimas, tai pagieža nors ant nekaltų aukų! Panaudojė čiašią despotizmą ir žvėriškumą alke straiko, jie savo rankose turi išprubežutą galę nubausti draugus, sugaitavusius straiką. Visi supuvusi Mess. valstijos ir dirbtuvų darbininkai pasiryžę ta darbą su įsakymais nužudyti agitatorius!

Per metų metus prisiplėšę turtų iš neapmokėto kuditkių darbo, Lawrence kapitalistai lengvai gal išmesti tukstančius dolerius pasidamdyti didžiausius talentus, politiską spėką ir budelius, kad apsisvalyti nuo agitatorių ir kovot su raudonuoju pavojumi!

Laukiantieje pasmerkiančioje nuosprendžio agitatorių nėra vienatine priešasčia Lawrence darbduo darbuo keršto. Šie draugai, atlikę savo uždutis, gatavi sutikti likimą, jeib tik apgailėstaudami ankstybą belaisvę, atėmusią jiems progą darbuotis toliaus. Užkirsti kelią kitiems darbo agitatoriams ir apsaugoti nuo tolimesnių pasikėsinimų ant privatiskos savasties—tai svarbiausias kapitalistų motivas ir dėlto jie taip užsispyrę pagiežos. Ar jems pasiseks sutrinti tuodu darbininkus, atsidavusius dvasiai ir širdžia kovai už ver gų reikalus? Teismo nuosprendis priklausys ne nuo skaičiaus liudininkų, pririntų iš policijos, ir ne nuo daugybės kapitalistų pinigų, bet nuo solidariskumo darbininkų klasių! Nepaisant visų vagysčių, kokių pelno sistemos rėmėjai daisleidžia, jie neišdris pasipriešinti užpakalyje kalinių stovinčios minios nuosprendžiui, jei mēs jį išnešime pirmiaus už budelius telsejus. Desėtkai visokių galvažudžių atimama žmonėms gyvastį, ir joki darbduo daviai tu kriminalistų nepersklekioja, kad užganėdinti įstatymus. Jei jie taip užinteresuoti nubaudime Ektoro ir Giovanni—reiskia jie turi tam svarbią priežastį.

Atskirt baltą nuo juodo šiame dalyke mums nesunku, bet turime pingiškaai sušelpiti Ektor—Giovanni apgynimo dalyką. Mūsų pareiga atsisteisti su tais draugais už jų darbą, nuvedusi juos į kalėjimą ir grąsinanti nevesti į elektros kėdę. Dabar mums laikas petys į petį kovoti už tvdytųjų didvyrių paliuosavimą. Jei šį kart apsilėsim, tai paskui kapitalistai žudys jųsy draugus da drąsiau.

I. M. R.

Socializmo priežastis.

Socialistiskias judėjimas neturi nei istorisko nei dvasisko ryšio su Platono ir Moore'o svajonėmis apie tobulą draugijos surėdymą, neigi jis turi koki ryšį su senų amžių komunistiskomis gentimis bei sektomis—atskalomis. Socializmas—tai grynai šiagadyninis judėjimas.

Socialistiskias judėjimas pakilo iš ekonomiskų sąlygų, kurios išsidirbo pastaruoju laiku. Jo programias—tai pritaikyti tas sąlygas geriausiai žmonių naudai.

Savo platformoje socialistai pirmiausia reikalauja, kad butų bendra—kollektiviska nuosavybe svarbiausieje turto pagaminimo šaltiniai ir įrankiai. To negalima buvo protingai reikalaut pradžioj XIX amžiaus. Tai butų buvęs neapmąstytas, nenaudingas, bergždžias reikalavimas. Toks reikalavimas negalėjo tada but paremtas ant medžiagiskų sąlygų.

Kad aiškiau butų, pažvelgsime į šios šalies ekonomiskias sąlygas pabaigoj XVIII ir pradžioj XIX šimtmečių. Svarbiausia industrija—užsiėmimas buvo žemdirbystė. Neapimtos žemės buvo daug ir visai įvalias galėjo jos gaut. Mechaniskai amatai buvo vedami ant labai mažos papėdės. Darbo įrankiai iš didžiausios dalies buvo paprastai, pigūs. Senovės amatininkas lengvai galėjo juos įgyti ir jais dirbti. Darbininkui reikėjo ne kapitalo, bet žinojimo ir ipratimo savo darbe.

Mokinys neprivalėjo visą amžių pasilikit pagelbininku pias savo meisterj. Kaip tik jis išsismokindavo amato, tal jis pats pradėdavo dirbt neprigulmingai, savistoviai. Jis turėjo savo locus įrankius. Jam pačiam buvo nauda iš jo gabumo darbe ir jo padarytas daiktas—tai buvo jam prigulintis jo darbo vaisius. Jis gyveno iš savo ypatiskų pastangų. Visuomet jis turėjo įrankius, kuriais galėjo užsidirbt pragyvenimui. Labai, rodos, suprantama, kad prie tokių aplinkybių jokios naudos nebūtų, jeigu tuos prastus, pigius darbuo bantikus paverstų visuomenės bendra savastia arba taip žemai stovinčia išdirbystę pavest visuomenės apžiūrėjimui ir valdymui.

Mašina.

Į kelis desėtkus metų suvis persikeitė daiktų išdirbimas ir jų pasklaidymas, paskirstymas. Vieton paprasto senovės mechaniko įnagio išsivystė didelė sudėtinė mašina, varoma garo ar elektros. Tokia mašina kartais atlieka darbą šimtų darbininkų. Vietoj menkų senovės amatininkų įstaigų išsivystė milžiniškos dirbtuvės, kuriose dirba tukstančiai darbininkai. Jie dirba socialiskai—bendrai, pasidalindami darbo dalis.

Šitos permainos—tai ekonominės evoliucijos žingsniai, ir ekonominė evoliucija padarė didžiausias permainas draugijiniuose žmonių sątkiuose.

Savistovų amatininkai tokiu budu pasijuto neturį savo nuosavybę darbo įrankių. Šiandieniniam darbininkui negalima atmet mašinas ir grįžt prie senoviskų paprastų įrankių. Šiandien darbininkas be tobulos brangios mašinos kaipir nieko nereiskia išdirbystėje. Kadangi jis negali turēt šiandieninių mašinų, tai jis turi dirbt pas tuos, kurie jas turi. Dirbtuvės, mašinos, žemė, kasyklos ir geležinkellai yra savastia nedirbančios klasių—kapitalistų.

Darbininkai prarado savo ekonomiską neprigulmybę su praradimu darbo įrankių. Dabar jie turi dirbt ar nedirbt ir badą kentēt, žiurint, kaip įrankių savininkai patogu. Už savo darbą darbininkai gauna tokią užmokestį, kurios vos užtenka prasmailtinimui. Kelisisk didesnė jų darbo vaisių dalis eina kapitalisto naudai.

Dvi svarbiausios klasių.

Kaip matome, dabartinė draugija pasidalinusi į dvi svarbiausias ekonomiskias klasių. Viena turi išdirbystės įmones, o nedirba, kita gi neturi išdirbystės įrankių ir y-

ra priversta dirbt pas turinčiuosius. Darbo įmonių savininkė—kapitalistų kliaa gyvena ir lėbana ja iš darbininkų triuso, o darbininkams teduoda tik tiek iš jųjų nuvelkto darbo, kad jie galėtų kaip—nors pragyventi ir toliaus dirbti kapitalistams. Amerikoje įstatymai nepaskirsto žmones į kliaas, bet užtai turtai paskirsto į jasias. Kapitalas pereina nuo vienos gentkartės ant kitos, taipgi ir darbininkų skurdas pereina nuo vienos darbininkų gentkartės ant kitos. Teisybė, ir dabar da gali pasitaikyt kokiam laimingam darbininkui tapt turčium, bet tai pastebėtinai retas atsitikimas. Visa milžiniška darbininkų didžiama pasmerkta buti darbininkais visą amžių, ir jų vaikams taipgi lemta visą jų amžių buti darbininkais. Didžiama šios dienos kapitalistų savo turtus paveldėjo nuo tėvų. Kapitalistai tapt darbininkai dabar veik suvis negalimas dalykas, o išmėtyt pinigus šiandieniniam kapitalistui irgi netaip lengva. Daugiausia jie idėti į visokias pramonijas, kurios yra korporatviskai—bendrai su kitais kapitalistais valdomos ir atneša kasmet milžiniškas sumas pelno.

Nesakau, kad tebutų tik tos dvi kliaas. Yra da vidurinėji kliaa, bet svarbiausieje šiandieninėje išdirbystėje veiksniai—tai kapitalistų ir darbininkų kliaas.

Klasių kova.

Kapitalistų ir darbininkų ekonominiai reikalai griežtai skirtingi. Tas iššaukia tarp tvdytųjų kliaų kovą. Ji yra baisiai aštri—ne dėlto, kad ji pačių iš ypatiskos neapykantos, bet dėlto, kad ji paeina iš priešingų medžiagiskų reikalų. Tai kova tarp darbduo ir darbininko. Darbdavys reikalauja, kad darbininkas jam uždirbtų kuo—daugiausiai pelno. Joo mažiau darbduo darbininkui moka, tuo daugiau turi pelno. Joo daugiau darbduo darbdavys turi pelno, tuo mažiau darbininkas gauna iš savo darbo vaisiaus. Darbdavys turi stengtis, kad jo pelnas butų kaip galima didesnis, nes kitaip jis gali žlugt su savo pramonija. Jo ypatiskos reikalavimai darbininkams perkeist dalykų stovio. Darbininkas turi stengtis kovot už tą pačią užmokestį arba už augstesnę, nes kitaip jam grėsia fiziskas išnykimas. Jo ypatiskai palinkimai šiame atvejuje neturi reikšmės. Iš čia kyla straikai, boikotai dinamito sproginimai ir kitos prievartos formos, o iš kitos pusės, lookout'ai, injunctions—uždraudimai straikuot, kalėjimai, šaudymai ir darbininkus ir tp.

Kovoja, vienok, ir kapitalistas su kapitalistu, besivarždami kils su kitu dėl didesnio pelno. Pasigalėjimo nėra, kada ir vienam ir kitam norisi turēt pirmą vietą turvajoje. Jie prieš kils kitą kartą žemiausias gudrybes ir suktybes. Vienas parduoda pigiai, kitas da pigiau; vienas dėl didesnio pigumo deda visokias pigias priemaisias į savo tavorus, kitas da daugiau jų deda, kad galėtų da pigiau parduot. Žiauresnysis, sukcesnysis paprastai išlieka, panaikines savo pramonijinius priešus, ir tasyk jo ir jo bendrų rankose atsiduria pramonija kaip monopolija, su kuria jau negalima niekam dabar lenktyniuoti.

Kova tarp darbininkų.

Bet gi ir darbininkas su darbininku priversti kovot. Išsivysčiusios mašinos, žinoma, yra didžiausiu žmonių tarnu, vienok darbininkas labai daug nukendia nuo mašinų išsivystymo, kadangi jos priklauso atskiroms ypatoms. Mašinos prie dabartinės tvarkos nepalengvina darbininkui likimo. Jos nesutrumpina jam darbo dienos, bet išmeta iš darbo. Tokiu budu daugybė darbininkų atsiduria be darbo, ir prasideda žiaurios jų lenktynės dėl progos dirbt. Iš čia seka pažeminimas jiems užmokesties.

Prie išitobulinusiu mašinų, veik automatiškai veikiančių, gali dirbt moteris ir vaikai, kuriuos darbduo viai daug pigiau gali pasisamdyt,

negu vyras. Šičia tai jau prasideda lenktyniavimas tarp moterų ir vaikų, iš vienos pusės, ir vyrų ir tėvų, iš kitos pusės. Juo daugiau dirba moterų ir vaikų, tuo sunkiau vyras gauti darbas ir tuo žemiau nupuola jiems užmokestis už darbą. Žemesnės užmokestis vyras reiškia, kad daugiau dirbs moteris ir vaikai. Ir taip eina ratu darbininkų skurdas.

Kovoja taipgi ir išdirbtųjų daiktų savininkas su tuos daiktus perkančiais. Jis stengiasi kaip galint brangiau parduoti, o suvartotojas — kaip galima pigiau pirkti. Kovoja tas su pardavėju, namų savininkas su nuomotoju, geležinkelio ir laivų savininkas su pasażierais ir tt.

Kapitalistiškame surėdyme eina bjauri drauginė kova visų ir kiekvieno su visais ir kiekvienu. Tai nuožmi kova dėl turtų ar dėl dionos. Šio surėdymo žymiausias išdavos, iš vienos pusės, — ištvirkęs, sutinęs, godus daug milijonierius, o iš kitos — baisus milijonų darbininkų skurdas.

Tosios tai priežastis ir yra pamatu socialistišką judėjimo.

V. Kuzma.

Turi žuti.

Mokslinčiai atrado priešistoriškų gadinų milžinišką ašerį. Jo dantys buvo tokio dydžio, kaip žmogus. Du žmonės, vienas ant kito galvos sustoję, galėjo stovėti jo žiotyse. Tokia baisiai didelė žuvis turėjo ryti daugybę kitų didelių ir mažų jurių gyventojų. Jos pietums bangžuvė buvo permaža porcija. Tos žuvis godumas buvo pasibaisėtinas. Žauriausias šių dienų marių ryjunai — tai labai švelniai sutvėrimai, palyginant su tuo senųjų gadinų neprisotinamu ašeriu. Bet jis išnyko. Priežastis jo išnykimo yra labai žinigeidi ir pamokinanti.

Ta žuvis vis daugiau ir daugiau gyvųjų žudė ir rijo. Jos galė žudyti ir tyti vis augo. Užsilikymui tos žuvis reikėjo didelės daugybės maisto. Ji niekad negalėjo gaut pakaktinai maisto.

Tokių ašerių buvo nemažai, ir mariose negalėjo priaugti tiek gyvųjų, kad besotės žuvis galėtų prisotinti, ir galop reikėjo baisesiems ašeriams iš bado ištipti. Taigi jų rūšis išnyko dėl perdidelio godumo ir žiaurumo, o jų vietą užėmė mažesni, netokie žiaurūs ir netiek daug ryjanti ašeriai.

Tos žuvis istorija todėl žinigeidi, kad šiandieninė draugijoje yra klasa, kuri lošia tokią jau rolę, kaip ta žuvis, — tai kapitalistų klasa, ir kapitalizmas tikrai pranyks dėl panašią priežastį, kurios tą žuvį išnaikino. Kapitalizmas taip milžiniškai išaugo ir savo palaikymui taip daug reikalauja nuo draugijos, kad ji negalės užgandinti jo žiaurų godumą. Jo žiaurumas auga, jo besotingumas didėja. Jis ryja gyvastingus vyrų, moterų ir vaikų. Jei jis ką nenužudo ir nenuryja, tai užteršia savo bjaurumu. Pati draugija nyksta nuo jo gyvavimo, ir ji negali jo išlaikyti, negali pakęsti. Ir jis pats tampa savo besotingumo, žiaurumo ir bjaurumo auka. Kapitalizmas daro vis žiauresniu darbininkų žudėjas.

Visur straikai, lock-out'ai, bedarbės ir badas, iš vienos pusės, beprotiški kapitalistų paleistuvavimai ir išdykimai, iš kitos, Kapitalizmo sistema su savo žiaurumu ir bausiu besotingumu turi žuti.

J. Vejas.

Trupiniai iš Suvienytų Valstijų istorijos.

Perorganizavimo laikotarpis.

Išliuosuotų negrų padėjimas.

Antras budas, su kurio pagalba negrus atgal vedė prie vergijos, tai buvo taip vadinamieji «Elgetavimo Įstatymai», kuriuos išdavė veik visos Pietinės valstijos. Sulyg tais įstatymais, visi, kurie buvo suareštuojami ant viešelių ir kurie negalėjo darodoti, kad jie turi savo būvą ar kur nors dirba, buvo baudžiami, kaip elgetos ir atiduodami nuo licitacijos kaladės, kad atidirtų savo bausmę. Tikslas to įstatymo aiškus. Visi buvusieji vergai neturėjo jokios nuosavybės, pertai negalėjo nei parodyti savo būvą, nes jos jie visi neturėjo po savo išliuosavimui iš vergystės.

Buvo da daug kitų budų, kuriais negrai išnaujo buvo paveržiami. Tik vienas dalykas negrams paaiškėjo, kad tai naujasis neformališkasis vergystės budas buvo jiems kur kas sunkesnis: pirmiau nors ir sunkiai turėjo dirbti, vienok savininkas neišnaudodavo jų permier; juk negras gali apsigirti ir numirti, prisieitų naujas pirkti, būtų naujos išlaidos, kuomet dabar plantatorius pasamdydavo nuo teismo negrą ant žinomo laiko, pertai be jokio pasigailėjimo engdavo jį, nes nesvarbu ponui, kad negras ir mirs po atlikimui savo tarnystės pas jį.

Kova tarpe prezidento ir Kongreso.

1865 m. gruodžio mėnesyje, kuomet Kongresas susirinko sesijon, matydamas, kaip Pietinės valstijos neteisingai elgiasi su negrais ir neužsiganėdindamas tuomi, kad prezidentas pagal savo norą, be Kongreso žinios, varė pirmyn valstijų perorganizavimo darbą, pasiryžo patsaimintis už darbą.

Kaip tik Kongreso abu butai paspėjo susiorganizuoti, tuoj nutarė Kongresas nepriimti atstovus iš visų buvusiųjų sukilėlių valstijų. Tas sukėlė didelį triukšmą. Neuzteko to. Kovo mėnesyje 1866 m. Kongresas priėmė «Civilisųjų Teisų Įstatymą», kuris suteikė negrams pilietystės teises, taip kad, jeigu kas pasikėsino ant jų teisų, tai galėjo but apskūstas S. Valst. teisme. Prezidentas ant to įstatymo uždėjo savo veto—uzdraudimą, bet Kongresas dviem trečdaliais balsų atmetė veto. Kadangi įstatymas, priimtas vieno Kongreso, gali buti panaikintas kito, tai tais pačiais metais Kongresas priėmė 14-tą konstitucijos pataisymą, kuris gvarantavo negrams visas pilietis civilisikas teises. Pietinės valstijos irgi užgyrė tą pataisymą, norėdamos, kad butų įleistas į Kongresą. Išduota ir kitas įstatymas, sulyg kurio tapo įsteigta «Išliuosuotų Žmonių Biuras». Jo pareiga buvo rūpintis negrams už pigią kainą parduoti žemę, suteikti kareivius pagalbon, jei grėsia pavojus nuo jų pirmesnių ponų, ir šiaip jau gelbėti. Įstatymą veto prezidentas, bet veto tapo dviem trečdaliais balsų atmetas.

Trečias įstatymas—tai taip vadinamas «Perorganizavimo Aktas»; sulyg jo buvo tvarkoma naujai susiorganizuosiu valstijų rėdymasis. Pagal jį tos valstijos, kurios norėjo, kad jų at-

stovai butų priimti Kongresan, turėjo netik užgirti 14 taji pataisymą, bet da prizadėti savo valstijiniuose įstatymuose, kad negrai taip-pat galės dalyvauti visuose rinkimuose. Sulyg šiuo aktu į Suv. Valstijų sąryšį tapo priimta atgal šiaurinė ir Pietinė Carolinos, Florida, Alabama, Louisiana ir Arkansas (Tennessee) jau nuo pirmiaus turėjo savo atstovus (Kongrese).

A. Johnsonas gi pasipiktino iš to, kad Kongresas neatkreipė atidos į jo veto ir jis nesąlyk apkaltino Kongresą, kaip vienpusišką, tyraniską ir pasiryžusį sunaikinti S. V. sąryšį. Pietinės valstijos, matydamos niovyne pačioje valdžioje, pradėjo viešai išieiti prieš naująjį 14 pataisymą. Gruodžio mėnesyje 1868 m., kuomet Kongresas susirinko, matydamas toki prezidento atklumą, pabijoję, kad jis gali atsisakyti atsakančiai įvykdyti gyvenime Kongreso naujausius įstatymus per atleimą ministerių, kurie sąjautė Kongresui. Idant apsisaugoti nuo to, Kongresas išdavė įstatymą, sulyg kurio prezidentas galėjo tik ministerius ir kitus jo paskirtus (su Senato užgyrimu) viršininkus atleisti ir tik tuomet, jei Senatas su tuomi sutiko. Iki tam laikui Senato sutikimas buvo reikalaujamas, tiktai kuomet jie buvo paskiriami. Johnsonas apreiškė, kad Kongresas neturi tiesos tokio įstatymo, išduoti. Netrukus, 1867 m. rugpjūčio mėnesyje jis prašė, karės dalykų sekretorių Stantonu rezignuoti. Tasi ją nepaklausė. Johnsonas nieko nelaukęs suspendavo jį ir užliglaikinį sekretorių jo vietą pasijė, —jie yra atmosfera—ore. Elementai, kurie tvėria apie devynias dešimtis aštuonis žemes nuosimčius yra šie: oxygenas (rukščiadaris), hydrogenas (vandendaris), titnagas, karbonas, aluminas, kalcijus, druska, kalkis, magnis ir geležis. Aiškiai matosi, kad žemė, ant kurios mes gyvenime, daugiausiai yra susidėjusi iš dešimties chemiškų elementų. Žemėje randamas šis nuosimtis elementų: oxygeno—penkios—dešimtas, titnago—dvidešimt—penktas, ir aluminio apie dešimtas procentas; kitų elementų žemėje randasi žemesnis procentas.

Kas yra mineralai ir kaip juos galima atskirti nuo paprastų akmenų? Mineralas, trumpai pasakius, yra natūrališkai susiformavęs neorganiškas kunas, kuris turi aiškių sau chemišką sudėjimą—kompoziciją, t. y. kiekvienas mineralas yra susijungęs iš tam tikrų chemiškų elementų, ir kiekvienam mineralui chemikas gali duoti chemišką formulą.

Ypatai, kuri nestudijavo geologijos, šis paaiškinimas bus visai nesuprantamas. Juk daugumai yra žinoma, kad akmenis ir kiti daiktai susideda iš chemiškų elementų, tai, logiškai manant, kiekvienas kunas galima perstatyti chemiška formula. Vienok gamtoje yra kitaip. Čia kunai yra paskirstyti į ne sudėtinius, lengvai chemiko išanalizuojamus—išdėstomus ir maišytus kunus. Akmenis priguli prie paskutiniųjų; juose nleko daugiau negalima surasti, kaip mišlinį.

L. F. d' M. R.

Dievas neišklausys.

54,000 darb. Londone susirinkę vienu balsu šaukė: «Dieve, užmušk lordą Davenportą! Jis turės mirtį, jis turės mirtį!» Lordas duoną atėmė. Bet dievas jų neišklausė ir neišklausys. Jeigu jau dievas yra, tai, be abejo, pyksta ant tokių sutvėrimų, kurie turi savo rankose galybę, bet nepavartoja jos. Bet darbininkai—tai didžiausia galybė—reikia jiems tik susiprast.

J. Vainas.

Keli žodžiai apie mineralus ir akmenis.

Vienas iš žymesnių gamtos mokslų skyrių yra mineralogijos skyrius. Pastarasis mokslas užveria savyje visus žemėje esančius mineralus.

Mineralogas studijuoja visai mažą žemės dalį. Jis tik ten ją studijuoja, kur gali pasiekti. Daugelyj atvejų mineralogas giliau žemėn nelenda, kaip vieną anglišką mylią, o kitose vietose nepasiekia nei tiek gylis. Vidury žemės mineralogai yra daugiausiai teoretiškas, nes praktiškai jis jo nepasiekia ir nežino, kas jamė randasi; vienok, kaip mineralogas, taip ir geologas sutinka, kad vidury žemės yra tirstesnis, negu žemės paviršius, nes gravitacija žemės vidury traukia du kartu taip smarkiai, kaip gravitacija (pritraukimo įstatymas) ant žemės paviršio, t. y. viduryj turi dusyk tiek pajiegos.

Mineralogas, parankumo dėlei, paskirstė mineralus į klases ir grupas, nes pastarosios gelbsti mineralogui išaiškinti chemišką mineralų formavimąsi (susidarymą) ir atskiras geometriškas figuras. Teoretiška kiekvienas mineralas, kokis jis nebūtų, kada susikristalizuoja, turi turėti aiškią geometrišką figurą, vienok praktiškas studijavimas parodė, kad nevisi mineralai yra susikristalizavę į geometriškas figuras; nekuri iš jų yra visai befigurali.

Nors šiame striukame rašelyje neanalizuosiu (neiškėstinesiu) mineralo chemiškai, vienok, aiškumo dėlei, paduosiu chemikui žinomą chemišką žemes sudėjimą—kompoziciją, nes beveik kiekvienas mineralas yra susidėjęs iš žemiau paminėtų chemiškų elementų—gaivalų.

Chemikui žinoma apie devynias—dešimtis penki skirtingi chemiški elementai. Keliolika šių elementų chemikas visai nesuranda žemėje, —jie yra atmosfera—ore. Elementai, kurie tvėria apie devynias dešimtis aštuonis žemes nuosimčius yra šie: oxygenas (rukščiadaris), hydrogenas (vandendaris), titnagas, karbonas, aluminas, kalcijus, druska, kalkis, magnis ir geležis. Aiškiai matosi, kad žemė, ant kurios mes gyvenime, daugiausiai yra susidėjusi iš dešimties chemiškų elementų. Žemėje randamas šis nuosimtis elementų: oxygeno—penkios—dešimtas, titnago—dvidešimt—penktas, ir aluminio apie dešimtas procentas; kitų elementų žemėje randasi žemesnis procentas.

Kas yra mineralai ir kaip juos galima atskirti nuo paprastų akmenų? Mineralas, trumpai pasakius, yra natūrališkai susiformavęs neorganiškas kunas, kuris turi aiškių sau chemišką sudėjimą—kompoziciją, t. y. kiekvienas mineralas yra susijungęs iš tam tikrų chemiškų elementų, ir kiekvienam mineralui chemikas gali duoti chemišką formulą.

Ypatai, kuri nestudijavo geologijos, šis paaiškinimas bus visai nesuprantamas. Juk daugumai yra žinoma, kad akmenis ir kiti daiktai susideda iš chemiškų elementų, tai, logiškai manant, kiekvienas kunas galima perstatyti chemiška formula. Vienok gamtoje yra kitaip. Čia kunai yra paskirstyti į ne sudėtinius, lengvai chemiko išanalizuojamus—išdėstomus ir maišytus kunus. Akmenis priguli prie paskutiniųjų; juose nleko daugiau negalima surasti, kaip mišlinį.

Paimkim mūsų abėcėlą ir prilyginkim prie chemiškų elementų. Abėcėla susideda iš dvidešimt kelių raidžių, kurios atskyrum neleko daugiau nereiškia, kaip tik paženklina garsus. Pritaikius jas vieną prie kitos, apturime žodžius, o iš žodžių padarome sakini, kuriuo išreiškiame mintį. Vienydamintį su minėta, apturime paragrafus. Tas pačias raides da kitaip sustatę, gauname skirtingus žodžius ir sakinius. Ir taip kilnodami tas pačias raides, galime išreikšti gerą, visiems pagei-

daujamą mintį, arba galime išreikšti mintį, kuri yra menkos vertės, o gal ir visų neapkenčiama.

Taip ir iš įvairiai susijungusių chemiškų elementų gauname pageidaujamą ir nepageidaujamą produktą.

Pavyzdžiui imsim du mums gerai žinomus mineralus. Juodu esti susidarę iš tų pačių elementų, turi tą patį chemišką sudėjimą; tačiau vienas baltas, brangios vertės mineralas, o antras juodas, pigus mineralas. Jie angliadario produktai: deimantas ir grafitas. Trečias angliadario produktas—tai akmeninė anglis, kuri yra beforminė, ir nepriskaitoma prie mineralų. Viduriniu iš eilės angliadario produktu yra grafitas, kuris turi aiškią geometrišką figurą. Augščiausias angliadario produktas yra deimantas. Nors pastarasis turi aiškią geometrišką kristalizaciją, vienok jo susiformavimo mineralogai neišaiškina. Jie sako, kad deimantas yra pasidaręs per labai palengvą vandendarinės angliarukšties kristalizaciją, vienok šis paaiškinimas, kaip ir daug kitų, per daug teoretiškas, netarintis didelės vertės.

Kitais žodžiais sakant: šie trys angliadariniai kunai yra iš tų pačių elementų. Pastariejie tam tinkamo sąlygoje susijungia vienas su kitu, padarydami kristalini produktą. Produktas grynesnis, geriau susikristalizavęs turi augštesnę vertę; panašiai į raides: kada jos yra atsakančiai žodžiuose ir potam sakiniuose sustatytos, tai turi vertę, bet kada sustatytos byle kaip,—yra be vertės.

Mineralas talkas neužsipelniuja, kad apie jį daug rašytiau, vienok reikia paminėti, kad iš jo dirbama plačiai tarpe amerikoniškų merginų pagarsėjęs «Talcum Powder», veidui aprint milteliai, de kurių daugumas merginų pasijustų taip, kaip davatka be rožančiaus.

Titnagas užima svarbią tarpe mineralų vietą. Nors jis yra taip paprastas, beveik visiems žinomas, vienok ne visi žino jo spalvas ir naudingumą.

Tyrame stovj titnagas yra bespalvis, bet šiame stovjy sunku jį atrasti. Titnago spalvos—raudona, žalia, duminė, juoda ir daug kitų. Da yra ir tokių, kurie turi raudonus, i kraujo lašus panašius taškus. Šitokie randama Lietuvoje. Nekurie lietuviai ten juos laiko už šventus, nes, girdi, kada šv. Marija gyveno ant žemės, bevaikščioidama basom kojom, nusilaugė kojoms pirštą. Kraujas, budamas šventu, užtekėjęs ant akmenis, nuo kurio nepranyko iki šiai dienai ir per amžius nepranyks.

Titnagas, kaip jau minėjau, pats per save yra bespalvis, kaip, nelyginant, stiklas. Tos spalvos ir taškėliai, kurie randasi titnago, yra tai priemaišai, kurie dasigavo i titnago viduri, kada šis buvo da nesukristalizavęs. Titnagai, kurie randasi vulkano apskirtyje, daugiausiai yra duminiai, t. y. pilni dumj; nes, kada jie buvo ne susikristalizavę, t. y. buvo vandens pavaldie, i juos lengvai galėjo prisirinkt dulkų ir dumj. Raudoni titnagai turi savyj geležinės rudos, kuri dasigavo i juos virš—pažymėtu budu.

Raudoni titnagai iš pramonijinio atžvilgio yra beveik brangiausias. Iš jų dirbama visoki brangakmeniai, kuriuos pardavinėja už «deimantus».

J. P. Stubris.

Valparaiso, Ind.

Mūsų pranokėjai tikėjo i daugelį daiktų, kuriuos šiandien ir vaikai žino esant kvailybėmis. Mes tikime i daug daiktų, iš kurių juoksis mūsų vaikai. Numeski-me šalin prietaras, vartokime sveiką protą, o pamatysime, kod privatiškos nuosavybės šventumas—tai didelis prietaras, išmystyltas turtinųjų, kad apsiginti nuo betarčių. Šiandien dauguma taip tiki i procentus, randas ir pelną—profita, kaip pirmiau jų pranokėjai tikėjo i karalus ir burtininkus. A.S.

Gerbiamiausia šioj šalyj profesija—tai reikalavimas. Btai dėlko čia taip yra gerbiami politikieriai ir advokatai.

Laiškai i redakciją.

Anarchistai ir masonai.

Gerb. Kovo Redakcija! Lietuvių Socialistų kuopa Canadoj susitvėrė lavinimui savo narių įvairiuose gyvenimo klausimuose, bet paėmus klausima, «Koks skirtumas tarp anarchistų ir masonų», — dėl stokos žinių tiek koks neapsiėmė jį išaiškinti. Kad likos nutarta užklausti gerb. Kovo Red. sekanti dalykai: Kas yra masonai, koks jų tikslas ir kuomi skiriasi nuo anarchistų?

Su tikra pagarba Varde LSKK. J. Juskevičius. Medicine Hat, Alta, Canada.

ATSAKYMAS. Anarchizmas — tai draugijos surėdymo teorija, kuri pripažįsta ypatai kraštutiniausią laisvę. Anarchistai sako, kad įstatymai ir valdžia — tai du šaltiniai, iš kurių plaukia veik višas piktas draugijoj. Jie reikalauja, kad butų panaikintos visos valdžios, paleikant tik tokias, kurias iš savo liuoso noro užsideda tarp savęs žmonių grupos. Anarchistai nėra šalininkais betvarkė, bet reikalauja tokios tvarkos, kuri paeitų iš liuosos sutarties savistovių grupų. Vieta nedaleidžia čia plačiai apie anarchizmą aiškinti, tik pastebėsime, kad ir anarchistų yra kelios rūšis: evoliucionieriai, revoliucionieriai, komunistai ir individualistai.

Apie masonus nurodom draugams pasiskaityt drg. V. Paukščio straipsnj «Žodis apie masonus» Nis Kovo š. m. Ten daug geriau išaiškinta masonystė, negu galima būtų čia keliose eilutėse išaiškinti.

Žinios bevieliniu telegrafu.

Gerbiamoji Redakcija:— Atsišaukiau prie tamstų su prašymu, kad paaiškintumėt mas apie bevielini telegrafą — koki budu juo dasiguoma žinios. Aš viena ypata didžiai susiginėjau. Aš sakau, kad yra tam tikros višos arba «lainos».

Aš buvau patyręs iš nekurių laikraščių, kad yra tam tikros višos suvyniotos. Reikalui esant, paleidžia, ir dasiguoma prie artimesnių vietų, jas dasiekia ofisuose. O mano gintulis sako, kad paleidžia balsą arba kvapą ir paguoma tam tikros mašinaitės, — ir susižino.

Juozas Daurbas.

ATSAKYMAS. Ir vienas ir kitas turėjote klaidą. Bevieliniu telegrafu duodamos žinios atelais elektros vilnimis, be jokių vielių. Bevielinės telegramos perdavimui ir priėmimui reikia tam tikro aparato, bet telegrafistas nieko daugiau nedaro, kaip tik muša paprastus telegrafinius ženklus, kurie čius reikšmę sau paskirtų žodžių.

Neužmirš «Kovas».

Praėjo metai, kaip aš su jumis susipažinau ir labai sunku skirti nuo tokio laikraščio, syki jį paaištinu. Nors skurdu ir liudna persiskirti su tavim, mano numylėta Kova, vienok turiu skirtis, aplėktybių priverstas keliaut i savo prigimtą tėviškę Lietuvą.

Skaičiau aš tave metus, gal būčiau skaitęs visą savo gyvenimą, jeigu ne tos aplinkybės.

Nors aš skirsiuos su tavim, bet neužmiršk manęs, nes aš buvau tavo skaitytoju ir platintoju. Tačiau, manau, tu mane greičiau užmirši, kaip aš tave. Bet nemanok, brangi Kova, kad aš su tavim visai persiskyriau. Ne! aš dėl tavo idėjos kovosiu ir Rusijoj, kaip kovojau čia, nors ir spaus valdžia. Aš esu pasirengęs ir savo galvą padėti už laisvę.

Meilingi skaitytojai, aš ir jūsų prašau ir kviečiu skaityti Kovo Meilinga Kova! tu nepaniekinti ir paprasčiausio darbininko, tau vis draugai, o tu jų užtarėja.

Broliai ir seseris, kviečiu visus prie Kovo. Nesibijokit kuni-nigijos, nors ji ir gasdina jus nuo Kovo; platinokit Kova, o prasidėtas tarp darbininkų vienybė ir pasiek sim mes geresnį gyvenimą, užtekė mums šviesi saulėtė.

Kovo skaitytojas

Kazimieras B-nas.

Rezervistas.

Prasidėjus Rusų-japonų kare, Jonas Juška, kaip rezervistas, buvo pašauktas kariumenėn.

Pašaukus Joną kariumenėn, Rozalija iš nusiminimo ir rūpesčio įpuolė da i didesnę negalę ir atsigulė lovon.

— Nesirupinkite, dievo valia, pagrišiu... Vaikas apsikabino tėvo kaklą ir šaukė ne savo balsu:

— Tėvai, aš neleisčiau tave, tu neišeisi iš namų! Serganti motina, kuri byle valandą galėjo tikėtis mirties, verkšlendama prašė nepalikti jos:

— Jonai, argi tu ištikrųjų žadi palikti mus? Tuo pačiu laiku ji iškėlė rankas augštin ir meldė:

— Viešpatie, kodėl gi tu atitrauki nuo mūsų tą vienintelį mūsų užlankytoją ir išvarai jį i tolimą šalį — Mandžuriją?

Vienok Jonas buvo prievarta atimtas nuo šeimynos ir pasiūstas su partija kitų rezervistų Maskvoje, o iš ten Mandžurijon.

Rezervistai buvo sugrūsti i mažus ir šaltus vagonus; jie jautėsi lyg tos silkės bačkoje — be tyro oro, be paprasčiausių patogumų.

Prieš aplėdžiant Maskvos stotį, kelias rezervistų buvo pasipriešinę ir nenorėjo lipiti i vagonus, bet jie buvo tuoj sudrausti ir žiauria disciplina nuraminti.

Prieš aplėdžiant Maskvos stotį, kelias rezervistų buvo pasipriešinę ir nenorėjo lipiti i vagonus, bet jie buvo tuoj sudrausti ir žiauria disciplina nuraminti.

Nuo kelių kareivų, kurie jau buvo Mandžurijoje laike karės su Činija, bevažiuojant Jonas girdėjo daug idomių dalykų apie tą slaptingą šalį: jis girdėjo apie mažus, patogius ir išpuštus namus, apie kelstus žmonių rubus, apie moteris, kurios yra nešiojamos krėsluose ant gatvių, ir apie kitokius dalykus.

Ir vienas kareivis, gerai jau išdrąsinęs kalboje, tarė: — Japonai yra labai maži sutvėrimai su geltonais veidais ir silpna išvaizda.

— Taip, taip, — pridėjo kitas, — jų nėra ko bijoties, kadangi rusiškais kareivis du kartu didesnis ir stipresnis.

— Ką čia ir kalbėti, — pridėjo pirmas, — kuomet jie užmatus Rusijos kazokus, iš baimės tuoj išbėgėtos i visas puses.

Jonas perleido daug sunkių dienų ir naktų. Ant galo išbadėjęs, nuvargęs ir šlapias pribuvo ant vietos. Tai buvo šaltas ankstybas Mandžurijos rytas.

Vėjas gaudė ir krintantį sniegą blaškė i visas puses. Ten jiems nedavė pasilsio — juos skubino pasiūsti arčiau japonų. Per ištisas penkias dienas ir naktis jis maršavo per nelygius ir plačius laukus, visai mažai pasilsio tegaudami.

Agalios vienoje provincijoje, kur jau pirma atsibuvo dideli mušiai, buvo įsakyta apstioti. Jie išsėję vos šešias ir pusę valandos. Ant rytojaus visam pulkui buvo paduotas signalas stoti mušin. Tuoj Jonas išgirdo kanuolių šūvius, kas valandėlė vis smarkesnius ir smarkesnius.

Ir pietų pusės ant kareivų galvų užslinko juodi debesys. Pradėjo lyti ir snigti. Umai už kalnelio visam pulkui buvo įsakyta gulti ant šaltes ir šlapios žemės ir laukti tolesnio įsakymo.

Jonas, nieko nežinantis apie karės baisenybes, dabar tik suprato, jog baisiausias laikas prasidėjo. Jis persižegnojo ir prašė dievo, kad jį išgelbėtų nuo mirties. Priešais Joną gulintis kareivis pradėjo bučiuoti nustelbtą žemę; jis taipgi meldė dievą:

— Viešpatie, pavelyk man nors laisvą parašyti i Rytą, aš noriu atsiveikinti su ja, aš ją myliu!

Keista maldą. O gal per tai ir dievas neišklausė jo: nespėjo pasikelti nuo žemės, kaip šalinams jo sprogso bomba ir skeveldros galas nusėdė su savim pusę galvos nuo jo pečių.

Pulko komandierius raitas ant arklio skubinosi išduoti palėpimą, kad kareiviai prisirengtų prie galutinio mušio. Ir jis nespėjo lupų praversti, kaip priešok kulka kiaurai pervėrė jo krutinę. Tuomet poručikas pradėjo įsakymus duoti.

Jonas kovojo. Pirmą sykį jis matė taip kraują liejanties... Rausvai nusidažė žemė. Tartum randonas lietis pradėjo kristi iš dangaus. Žmonės ir arkliai šimtais krito. Jonas akiai klausėsi vyresniųjų įsakymų ir kaip liutas kovojo. Ir jį jis butų žinojęs, katroj pusėj randasi jo priešas, jis butų puolęs ant jo ir i šmotelius sudraskęs. O čia priešok kulkos tai tik ir zvimbia pro ausis, bom bos sprosta. Kas minutą jis matė krintančius savo sądraugus ir jau kuomet tik trečdalis kariautojų pasiliko, tuomet japonai pasirodė prieš rusus. Tuoj buvo palėpta trauktis atgal. Kas-sau išsikirstė; kas-sau gelbėjosi nuo priešok kulku. Jonas leidosi bėgti, kiek tik sveikas galėjo. Jis žegnojosi ir dėkavojo dievui už išgelbėjimą jo gyvyties tame pirmame ir baishame mušyje. Jis pats negalėjo suprasti, kaip tokie maži ir menki žmonės, kaip japonai, galėjo sumušti Rusijos kariumenę.

Per ištisą mėnesį jie slinko atgal. Ir tas Joną vargino ir kankino. Ant galo, vieną gražią dieną vėl netikėtai susitiko su japonais. Laike mušio kulka prašvilpė virš Jono galvos ir išskirto i užpakalį jo stovinčio kareivio krutinę. Jonas matė kankanybę ant žemės parpuolusį mirštantį kalmyną. Ta balsi regykla taip suerzino Jono jausmus ir tokį išpuđį padarė ant jo, jog jis pats nepasijuto, kaip sušuko:

— Argi galima ilgiau kariauti už Rusijos valdžią, už jos carą ir visus dykanočius! Mano gyvenimas yra reikalingas mano sergančiai pačiai ir mažiems vaikams! Bėgkime iš čia!

Jonas metė šautuvą i šalį ir leidosi bėgti japonų pusėn. Užmačius tai, vyresnysis tuoj pradėjo leisti šūvius i Joną. Bet jis greit apsisotojo, prisiglaudė prie žemės ir išliko visai nelytėtas. Tuo pačiu laiku vyresnysis tapo nušautas priešok šūviu.

Tarpe Rusijos kareivų pasirodė sumišimas. Pasinaudodamas tuomi, Jonas užbėgo už kalnelio ir pasislėpė. Jis sunkiai alsavo. Klek pasilsėjęs, jis vėl pradėjo bėgti.

Oras buvo baltas šaltas. Jonas Juška bėgo, kad išgelbėjus savo gyvenimą. Jis nemastė apie šaltą orą, vėją arba sniegą: jis bėgo, nes turėjo bėgti ir kiekvienas jo padarytas žingsnis tolimo nuo Rusijos kariumenės ir artino prie Japonijos. Bėgdamas žiūrėjo atgal ir jautė, jog jis išgelbėtas: nei balso negirdėjo iš Rusijos pusės abazo, nei degančių liepsnų jis nematė nuo signalų stoties ir kiekvieno jo pėda buvo užklota krintančiu sniegu. Jis buvo užganėdintas tuomi, džiangiš, jog niekas negalės susekti jo pėdoms ir sugauti jį. Kaip jis laimingas buvo. Jam rodėsi, jog jis vis arčiau ir arčiau saugios vietos — japonų kariumenės. Bet tuo pačiu laiku jis pasijuto pavargęs ir jo silpnumas slogino jį prie pasilsio. Jonas apsisotojo ant valandėlės, persižegnojo ir prašė dievo, kad jį išgelbėtų nuo audros ir šalčio ir kad nedaleistų su šalčiu ar badu numirti, nes ir jo serganti pati ir tręjatas bėdinų vaikų laukia jo, kad padėtų jiems su badu grumtiesi. Mislis apie namus ir jo šeimyną atnešė naują skausmą jo širdžiai, ir Jonas vėl žegnojosi ir drebėjo nuo šalčio.

Tuomet jau buvo devyni mėnesiai, kaip Jonas paliko savo šeimyną mažoj medinėj bakužėj Lietuvoje, kur jis buvo labai biednas, vienok laimingas, linksmas, sveikas ir užganėdintas. Kad ir dirbo sunkiai, vienok nejauntė tuo vargo ir širdies skausmo, kokį jis dabar jaučia Mandžurijos tyruose.

Jis mėgino pasikelti ir vėl bėgti, bet jau kojos nesiklausė, nuo šalčio buvo sustingę. Norėjo šaukt, — balso neturėjo. Jis suprato, kad jo kraujas pradėjo šalti. Jis vėl ir vėl mėgino pasikelti, bet negalėjo...

Po nekuriam laikui jis įpuolė i klejonę — jam rodėsi, jog jis pasiekė japonų kariumenę; kad ten, sutiko porą rusiškai kalbančių kareivų, kurie jį mieliai ir širdingai priėmė: sušildė, paguldė, padavė valgdino, apie jo šeimynos padėjimą pasikalbėjo: apie sergančią pačią, vaikus, priglaudė, pagudė ir paleido jį. Jis vėl laisvas Lietuvoj ir vėl savo lauzynėj linksmas su savo pačią, vaikais ir pažįstamais. Visi jį sveikina, džianguiasi. Iš to džianguismo jo draugai parupina jam degtinės. Jonas geria ir linksmas; jis taip daug geria, jog ima ir pasigeria; jau negali pastovėti; jaučia perpuolęs esąs; jis jaučia kaip jo akys pradeda merkties: jį miegas slogina; Jonas užmigo...

Vėjas vis da pučia, sniegas krinta ir povaliai apdengia Jono Juškos lavoną...

Neprisijėjo daugiau Jonui laikyti glėbyje savo mylimą pačią. Jau nemylavo daugiau savo vaikų ir nesiramino savo nameliais. Jis paliko savo kaulus tolimoj, jam visai nežinomoj šalyj — Mandžurijoje.

M. Kareiva.

Mergaitės rauda.

Aš vargšė mergaitė Šiadieną sveikatos Norėčiau dainuoti, Ir turto nebtektė, Bet žiaurus likimas Dejuoja ir verkia Priverčia dejuoti.

Ir kaip linksmi buti — Man irgi daug liejas Neverkt, nelludėti, Graudžių asarėlių Jei nēr kuom maitintis — Begailint liudnujų, Reik badas kentėti. Bėspėkii tėveliū.

Maniejė tėveliai Duok duonos, mamytė! Pražile, pasenę, Kasdien šaukiu, spiegiu, Per visą jaunystę Nes da per jaunutę — Varguose gyvenę; Uždirbt nepajiegiu.

Tai matot, mieliėje, Koks mūsų buvimas, Kaip spaudžia, marina Praketkas likimas. Juškutis.

Nutilkit, audros.

Nutilkit, audros, užauti, siausti, Nes jau dienele pradeda aušti, Duokit saulei skalsčiai tekėti Ir jos spinduliams ramiai žibėti; Lai tamsią žemelę apšvies — Prašalins tamsumą nakties.

Nušvirk, dangau tamsus, debesuotas, Lai jau išnyksta oras miglotas, Duok reversėliams linksmam čiulbėti Ir artojieliams laukus apstėti; Lai čiulba paukšteliai gražiai Ir kvepia žiedeliai saldžiai. Juškutis.

KORESPONDENCIJOS.

Chicago, Ill.

24 ir 25 liepos F.J. Bagočius kalbėjo viešuose susirinkimuose, parengtuose Lietuvių Rubsluvių unijos skyriaus 269. 26 liepos apšleido Chicago ir Illinois valstija, išskeliantis i rytines valstijas.

Tarp Chicagos veikėjų skirstosi nuomonės; vieni pritarė Bagočiaus atvažiavimui ir prakalboms, kiti buvo priešingi, bet jo atvažiavimas nepadarė jokios blėdies apart naudos. Chicago yra pagarsėjusi lietuviška inteligentija, bet jeigu pažvelgsime i viešus darbus, tai tarpe darbininkų nesimato inteligentijos darbu, ypatin-gai dėl darbininkų organizacijų, išskirian keltatą mokslaeivių, kurie ši beita veikia ir tarpe darbininkų. Nereikia manyti, kad inteligentija nieko neveikia, tai butų šmeižimas; kiti inteligentai veikia net perdaug, kala faktus prieš jiems negelstus sąjungiečius, kad apšauktų šnipais arba kitokiais niekšais. O kiti, susėdę i tautiš-kai-reakojonišką vėžimą, gieda «Bože, caria chrani».

Vietinis.

Baltimore, Md.

26 liepos atsibuvo Ettor ir Giovannitti tarptautiškas protestas Monumental teatre. Kalbėtojai kalbėjo žydiškai, itališkai, angliškai, lietuviškai ir rusiškai. Angliškai kalbėjo garsioji Elizabeth Gurley Flinn. Savo ugniška prakalba net iki asarų publiką apvarė. E.G.F. ragino aukant apgyrimul Ettoro ir Giovannitti. Aukų surinkta \$45.50, kurias ji išvežė i Lawrence'ą. Vietis kalbėtojai nurodė, kaip netelsingai ir nekaltai laikomi kalėjime Lawrence'o straiko vadovai. Žydas savo prakalboj pasakė, jeigu mes taip miegoms, tai panašiai gali atsitikt, kaip 25 metai atgal, kada Chicagoj laike straikų buvo penki darbininkų vadovai pakarti už tai, kad darbininkai pramiegojo. Tas pats ir šien. Ettoro ir Giovannitti iškia elektriska kėdė.

Paminėsiu da ir lietuvišką kalbėtoją, kuris buvo J. Skorko. Jis visupirm apgalstavė, kad mažai lietuvių susirinko. Potam pakalbėjo poterus, duonos mūsų visų dienų. Ant galo pasakė, balsuokit už darbininkus. Bet nepasakė, kokia tai darbininkų partija ir už kurią balsuot. Matyt, kad ir pats kalbėtojas nežino, kokia ta darbininkų partija ir už kokius darbininkus balsuoti. O socialistų J.Sk. labai bijosi; sako, kad jam tą žodį tarlant labai sunku daros. Jis niekina socialistiškus laikraščius Kovą ir Keleivį, net liepia ir protestuot prieš juos. K.J. Gelečė.

Westville, Ill.

LSS. 26 kuopa parengė prakalbas. Kalbėjo drg. Bagočius, kurio kalba traukėsi arti keturių valandų ir publikai labai patiko. Pertraukoje buvo deklamacijos. Deklamavo Ona Baltrušaitė ir K.Čepurna, neblogai. Surinkta aukų apdengimui lešų \$15.65.

Po prakalbų prisirašė prie 26 kuopos 6 nauji nariai. Darbai anglų kasyklose eina pamažu, sykais dirba pilną laiką, o sykais po diena-kita i savaitę. Darbas sunku gaut. Fin. sek. J. Kvečkas.

Norwood, Mass.

Pas mus lietuvių priskaitoma i 400 asmenų. Jie pasidalinę i «bedlevius-socijalistus» ir «šventuosius» — bažnyčios avinus. Pirmininiai šviečiasi ir lavinasi. Ant rieje gi žino tik traukti rudį, o paskui skaldyt vienas kitam galvas, areštuoti vienas antrą ir mokėti po \$5-15 už šaltąjį nakvyne, kokią «dėdės» duoda belangėj. Svarbiausia, kad tie gaivalai, kiek imanydami, kliudo pirmieviams.

Pastaruoju laiku pradėjo tvertis I.W.W. unija, bet geri katalikai tuoj «pasidarbovo», ir įskundė smarkesnius agitatorius. Šie, žinoma, liko be darbo. Ačiu tokiai provokacijai, daug suvis nekaltų žmonių liko be darbo, kaip antai LSS. 133 kuopos organizatorius M.S., kuris nei žodžiu nei darbu neprisidėjo prie minėtos unijos. Buvo sušauktas I.W.W. unijos tarptautiškas mitingas, bet policija išvaikė, pasiremdama tuo, jog svetainė neapžiurėta inspektorijų ir neišlaikys didelės žmonių minios, kuri buvo susirinkus i prakalbas. Nors unija galutinai sutvert nepavyko, vienok žymus bandymo vaisiai: beveik visos dirbtuvės numušė darbo valandas, nenu-mažindamos užmokesčius.

Susitvėrė Labdarystės Draugija, kurios tikslas pastatyti Norwoode svetainę. Dagirdę apie tai karštieji katalikai parsikvietė vilnų kirpiką-kunigą, kad sutvėrus parapiją ir suagitavus statyt bažnyčią. Suprantama, tas buvo daroma dėlto, kad nors tokiu budu išsklaidyt darbininkų jiegas ir užkelti statymui svetainės. Nėgana to, pripasakojo miesto valdžiai, buk svetainę nori statyt socialistai-maištininkai (ką-tik ne anarchistai), idant užkenkus Labdarystės Draugijai gaut čarterį. Tų žmogystų vardai gerai žinomi, tik butų perdidelė garbė pagarsinus juos laikraštyj, nes jie nesupranta, neatskirią, kas sarmata, kas dora, kas žmogiškumas. Paminėsiu tik vieną F.K., kuris tarp Norwoode lietuvių užsipelnė straiklaužio vardą. Dalis garboringės darbininkų, dirbančių prie vilnų sortavimo, pastatė kompaniją reikalavimus ir visi kaip vienas metė darbą, grasinami striku, jeigu nebus pildomi jų reikalavimai. Tik F.K. likosi dirbti. Darbdaviai tuoj išpildė darbininkų reikalavimus ir atmetė pasisulymą F.K. straiklaužianti. F.K. yra karštas fanatikas katalikas ir yra parapijos komitete. Femistokliks.

SATYRO UŽPEČKIS.

Iš praeitų metų kalendoriaus.

S a u s i s. Mūsų kalbotyra ex-davatkā-klerikalas, ex-socialistas, ex-demokratas tautietis, ex-laisvamanis, Kl. Jurgelionis priėmė krikštą šventą nuo Draugo redakcijos.

V a s a r i s. Uždėta Paryžlų burtininkų ofisas ir pranešta vyriausio burtininko Gabrio, kad ant plauko kabo mirties kardas ant mūsų tėvynės, kuris vėliaus pradurė TMD. Iždininko kišeniū.

K o v a s. Činų filosofas, o mūsų tautietis p. J.O.Š. atsilgyino su TMD. už knygas.

B a l a n d i s. Sukilo lietuviai prieš lietuvišką Diazuką Domino Jauti, už ką tapo areštuoti.

B i r ž e l i s. Lietuviški «manėbrai», tautos galybė ir svetim-tautėjų kinkų drebėjimas Baltimorės padangėj.

L i e p o s. Nuėmimas Tėvynės cenzūros ir tautiečių želabos po XXVI SLA. seimo.

R u g p j u t i s. Politškos kovos delegatų susivažiavimas Amekoj, butent: caro šnipų, Lietuvos kun. ir Amerikos laisvamanų salds pasibučiavimas.

R u g s j e j i s. Amerikos astronomai nutraukė įnodos saulės spindulius ir įmetė i Shenandoah'o kalėjimą (tėvų Konstantiną).

S p a l i s. Brooklyno ir New Yorko partrijai sunėsi i lava bakuso piniga, gausa progos pamatyti tėvo Konstantino kelinių drgną, kaip šis dėkavoja, o kun. Tumas parodo špygą.

L a p k r i t i s. Caras Mikė priima Chicagos patrijotų pasiulymą, t.y. pasiūnia jiems savo «Bože, caria chrani», o caras apsiima dainuot «Lietuva tėvynė»...

G r u o d i s. Gimė didis mūsų patrijotas ir publicistas Džianus Bamba.

F.S. Zuvartio.

APIE POLITIKĄ.

— O, tu, raguotas dievo sutvėrimas, gal tu man ką apie politiką pasakysi, nes tau viso pasaulio palaptis gerai žinomas.

— Apie politiką tai bloga, nes dabar kunigai užima valdiškas vietas, tai aš ir bijau, kad nuo manęs neatimtų ofisą, kurį man dievas suteikė.

— Ar tai visi kunigai užsilma politikai?

— Nu ne, ne visi, kiti užsiima agentura išdavinėjimui socialistų Rusijos valdžiai, tretii išleidia laikraščius, skelbdami burtus, ketvirtii hypnotizuoja bažnyčiose savo avis, penkti stato mokyklas doros iščiulpinimui ir tt.

— Na, o šventas tėvas, ką darot — Laimina kareivius, einančius i karę, šventina kanuoles, kulkas ir kitus reikalingus karei daiktus, taipgi atlaiko mišias šventas vardan dieviško keršto.

— Ar tau tas viskas yra blėdinga, velniukštii?

— Nu ne, ypač jų laikraščiai, bažnyčios ir mokyklos man naudingos, nes ten mokina keršto.

— O karės ką tau kenkia?

— Kada žudosi šventuomėškulkomis, tai negalima mums prislartint dušios sustumt i peklą.

— Ištikro tu esi gudrus, velniukštii, ir aš da norėčiau vėl su tavim kalbėt.

— Kur tave atrasti? — Ant galo liežuvio. A, bsl.

W. Terre Houte, Ind.

24 liepos atvažiavo negras, pasistatė krėsluką ir ant jo atsistojes kalbėjo valandą ir 45 min. apie socializmą. Buvo daug klausytojų; sustojo ir keli automobiliai. Negras sakė, kaip blakės maitinasi žmogaus krauju, taip kapitalistai žmonių darbu. Kalbėtojas sakė, kad ateities ant žmonių bus klausimų nesirado. V. Kubertavičius.

Herrin, Ill.

18 liepos atsibuvo prakalbos, parengtos LSS. 21 kp. Kalbėjo drg. Bagočius; aiškino, kaip žmonės priprato vergaut vieni kitiems. Kalba tęsėsi apie 2 val. Iš prakalbų žmonės visi džiangušė, nes jis puikiai nurodinėjo apie socialistų darbo naudingumą. Po prakalbų deklamavo J.Šimoliunas, N. Ašmenskiutė ir P. Ašmenskutis. Aukų surinkta apdengimui lešų \$8.35. Publikos buvo i 300.

Darbai eina silpnai. Dirbama po 2-3 dienas i savaitę. Naujai pribuvusiam darbas sunku gaut, nes yra ir čia bedarbių. F.R.

Delei drg. Kovo raštu.

Mēs, Liet Soc. Kuopa Canadoj, perskaitę drg. P.Kovo straipsnelį, tilpusi N25 Kovos, kas link K.Markso ir Plechanovo knygu spausdinimo, atradome, kad minėtos knygos yra labai reikalingos mūsų literaturai, nes mēs gerų knygu kaipir neturime. Tat reikia mums rupintis minėtu knygu išleidimu, netrukdamt laiko. Manom, kad galima išleisti aukų ir prenumeratos keltu, ir mēs, visi nariai, vienbalsiai nutarėm aukauti pagal išgalę ir rinkti iš pašalinių aukas ir prenumeratūrą. Ragingam visus sąjungiečius ir pašalinius žmones, kuriems rupi socializmo ideja, kad parentų šitą užmanymą. Tik reikalaujam nurodymo, kur siųsti aukas, o mēs darbuosimės, kiek galint.

Kuopos vardu Organ. J. Žebrauskas Rašt. K. Rugienius.

Nuo Red. Negalime nurodyt, kur aukas siųst, nes da nežinoma, ar tas knygas kas apsilims išleisti ar ne.

PHILADELPHIJOS ŽINIOS.

Kaulakio vargonininkas areštuotas.

Kaip visiems yra žinoma, kun. Kaulakio vargonininkas yra nevedęs, tad ir nėra dyvų, kad prisieina peržengti šeštą dievo prisakymą. Tą prisakymą peržengė Kaulakio vargonininkas ir nei nesijuto, kaip policistas nutvėrė už sprando ir budu nuvedė į pakutnamį, iš kurio nei pats Kaulakis nenori išimti, nei maldos, nei ašferos nieko negelbsti. Taip ir pakutavosis nabagėlis iki sudnai dienai, o po tam, kaip bus apsudytas, taip turės pakutavoti už nuodėmes. 9999.

Policija išvien su plėšikais.

Philadelphijos policija — labai menka dorų piliečių apgynėja.

Tris plėšikai ant 7-tos ir Jackson gatvių primušė daktarą Gordoną ir atėmė nuo jo laikrodį. Du policistai stovėjo tik už kelių žingsnių nuo užpuolimo vietos, bet nieko nedarė plėšikams. Tas atsitiko apie 8 val. vakare.

Atsigavęs daktaras pareikalavo, kad policistai juos areštuotų. Policistai jam atsakė, kad plėšikai yra apskričio vadai. Vienok daktaras vis vien reikalavo juos areštuot. Tada policistai liepė plėšikams eit į vieną tamsų salioną, kur buvo apie 50 žmonių. Po valandžiukės nuvedė daktarą, kad parodytų, kurie jį užpuolė. Nors tyčia plėšikai buvo pasiūti į tokį tamsų salioną, kad daktaras jų nepažintų, vienok jis pažino ir valia—valia policistai turėjo suareštuot niekšus. Kada išvedė plėšikus iš saliono ir laukė, kol atvažiuos policijos vežimas, plėšikai vėl ėmė daužyti daktarui žandus ir išmušė jam keturis dantis. Policistai čia pat jau stovėjo ir negynė daktaro nuo piktadarių.

Dr. Gordonas — policijos daktaras. Jeigu policija pavedė jį malonei valkatų, tai ką jau kalbėt apie paprastus piliečius, ypač ateivius! Dr. Gordonas užvedė bylą prieš niekšus policistus.

\$137,500 salunininko paminklui. Salunininkas Bartholomew Shea mirdamas paliko \$137,500 pastatymui ir užlaidymui jam paminklui. Tai, mat, kas ir kuom garbina savo vardą Kvaila tuštybė!

„Trimito“ reikale.

Visiems, kurie klausė, sykiu atsakau:

Draugai, apie „Trimitą“ tuom tarpu nieko galutino pasakyti negaliu. Tas dalykas pavestys sutvarkyti man. Tat negalėdamas susikalbėti su Mauderodės agentu Mikolainiu, parašiau laišką Mauderodei į Tilzė, nuo kurio atsakymo da negavau. Kaip tik gausiu nuo jo žinia, tuojau paskelbsiu „Kovoj“.

„Kovos“ Adm. A. Žymontas.

Proporcionališkos mokesčių.

Table with 2 columns: Property location and tax amount. Includes entries for New Kensington (\$2.00), Norwood (\$1.00), So. Bethlehem (\$2.00), New York (\$5.00), Sheboygan (\$1.00), Brooklyn (\$45.00), and New Britain (\$9.00).

SĄJUNGOS REIKALAI.

LSS. Sek. pranešimai.

171) 161 kp. įnešimas, kad butų vengiama „Kovoj“ tuli sulyg kp. nuomonės negeri išreiškimai, — pasiūsta L. K-tui.

172) 133 kp. įnešimas, kad bent 4 kartus į metus būtų aiškkinama „Kovoj“ apie pilietiško popierų reikalingumą ir kaip parankiausia jas išsiimti, — pasiūsta L. K-tui.

173) P. K-tui sugrąžinta Rinkimų Blanka kand. į Kel. Org., kadangi blankoje buvo tuli neaiškumai.

174) Drg. J. Perkunui pranešta, kad jo reikalavimas atsisakymą nuo kandidatūros į Sąjungos Kel. Org. paskelbti „Kovoj“, P. K-to tapo atmetas, nes tokie atsieikymai da niekad nebuvo viešai skelbiama (Tarnas, sulyg paties P. K-to noro, nebus garsintas organe).

175) Drg. J.M. Jasulevičiaus pasiūlymas, kad S-ga nuo jo nupirktų tulas brošiūras, ir išlygos, pasiūsta P. K-tui.

176) Susitvėrė nauja LSS. kp. N 177 iš 10 narių, St. Charles, Ill.

177) Susitvėrė nauja LSS. kp. N 178 iš 47 narių, De Kalb, Ill.

178) Susitvėrė nauja LSS. kp. N 179 iš 25 narių, Moline, Ill.

179) Atsinaujino LSS. 87 kp. iš 12 narių, E. St. Louis, Ill.

180) Susitvėrė nauja LSS. kp. N 180 iš 14 narių, Auburn, Ill.

181) Atsinaujano LSS. 44 kp. iš 10 narių St. Louis, Ill.

182) Atsinaujino LSS. 13 kp. iš 7 narių, Taylorville, Ill.

27, VII, 12. Sek. J. Stasiulevičius.

Atfalsymas klaidos.

„Kovos“ N 31 įsikišė stambi klaida. Susimaišė referendumų numeriai, IV, V ir VI. Tuos referendumus reikia šiaip skaityti: V, VI ir VII, kadangi referendumas IV jau yra apskelbtas „Kovos“ N 27. Todėl kritikai malonės atkreipti atidą ir apkalbant tuos dalykus nesumašyti numerius. Užtenka manęs vieno.

LSS. Sek. J. Stasiulevičius.

LSS. Referendum N II.

Visoms kuopoms, rajonams ir pavieniams nariams tapo išsiuntinėta blanka LSS. referendumo N II. Blanką reikia sugrąžinti rajono arba S-gos Sekretoriui, (žiurint, kas prisituntė) ne vėliau 16 rugs. 1912.

LSS. Sek. J. Stasiulevičius.

LSS. Referendum N III.

Su šiuo „Kovos“ num. diskusijoms apie LSS. referendum N III (žr. „Kovos“ N 27) vieta organe užsidaro. Dalykams eis nubalsavimui.

LSS. Sek. J. Stasiulevičius.

APLIKACIJOS BLANKŲ DELEI.

LSS. 7-ta kuopa savo susirinkime 28 liepos 1912 viešpasiškai apsvartė vertę aplikacijos blankų ir vienbalsiai priėmė rezoliuciją: Aplikacijos blankos nėra atsakancios tuom, kad jose reikalaujama daug bereikalingų klausimų, kurie neturi nieko bendro su socializmo principais ir LSS. taktika, bet yra vien-

ypatiški kamantinėjimai. Iš panašių blankų S-ga negali tikėtis nieko gero, greičiau blėdies, nes priverstinai blankų pildymas, be abejonės, Sąjungoj pagimdys desorganizaciją. Daugelis sąnarių nesutiks atsakyti ant reikalaujamų klausimų, tokiu budu jiems grėsia išbraukimas iš S-gos. Taigi niekas daugiau nenukentės, kaip tik S-ga, kada neteks pusės arba dviejų trečdalių narių. Motivai nesutinkančių išpildyt blankų, rodos, visiems aiškūs, bet, kaip matyt, kiti to nesuprasmė (o gal norėdami pastatyti ant savo) ar nenorėdami suprast. Priverstinai stato į pavojų 1905-6 metų politiškus prasikaltėjus prieš Rusijos valdžią, sykiu ir tuos, kurie turi artimus ryšius su nelegališkais partijomis, Rusijos gyvuojančiomis. Roto bilius — tai mūsų krislas akyje; jei jis taptų įstatymu, tada nevienas atsidurs už Atlanti-ko vandenyno.

Herman—Purvis atsakyme J. Baltrušaičiui sako: „V. K-tas bus ant tiek kompetentiškas konspiracijoj užlaikyt blankas, bet H.—P., turbūt, užmiršo, kad po vieną pasilieka kuopų archivo. Nors ištikrųjų negalima pilnai užsitikėti ir V. K-tui, bet tuom mažiau kuopų komiteams. Praeitis mums parodo, kad tuli buvo uoliais socialistais, o kas iš jų šiandien?... Tai gi jei tokie juvalai pakliūtų į V. K-tą arba į kuopų, be abejonės, blankos atsirastų slaptos policijos arba žandarų viršininkų rankose. Ar reikia didesnio pavojaus?

Nors VI LSS. Susivaziavimas nutarė padaryt „principų deklaraciją“ ir nutarimas, bet praktikoje pasirodo negerai, todėl jį galima panaikinti, nes vienas ir tas-pats daiktas šiandien pasirodo geru, o rytoj niekam netikusiu, net blėdingu. Ar mes jo turime laikyti tik dėlto, kad syki pripažinom už gerą? Ne! Tai nedemokratiškai; tokią demokratiją mes ir šiandien turime iš kapitalistų pusės. Mes kovojam, kad, kokiam-nors dalykui praktikoje pasirodžius negeru, galėtume jį perkeisti. Tik tada valdysimės demokratiškai, pilnoj prasmėj žodžio.

52 kuopa savo proteste prieš V. K-tą kalba apie demokratiją ir kaltina V. K-tą, kad šis elgesis nedemokratiškai, pripažindamas ir tuos lygiais sąjungiečiais, kurie neišpildys „deklaracijų“. Bet 52 kp., turbūt, nežino ar nenori žinot, kad, jei V. K-tas buti braukęs, kurie neišpildė blankų, tai gal S-goj but likę tik vienas trečdalis sąnarių, o daugiausia pusė — tai tik demokratiškai... Kad 52 kp. tokioj prasmėj supranta demokratiją, liudija sekanti faktai:

Vos „Kovoj“ pasirodė patėmijimai, 52 kuopa tuoj rašo protestus prieš V. K-tą ir, kad pasirodyt darbščia, fabrikuoja naujas blankas, o už neišpildymą „išbraukt“; 45 kuopa gi pritarė „išbraukt“.

Bet mes, apart išbraukimo, matom išėjimą: reikia gerai apsvartyt by koki dalyką, pirma vykdant jį gyvenime, tada nereiks nieko braukt ir Sąjunga geriau žydės, negu dabar.

LSS. 7-ta kuopa pilnai sutinka su tuom, kad naujai įstojančiai į kuopą išpildyt šiuos klausimus: Varda, adresas. Ar pirma prigulėjai prie LSS., jei prigulėjai, tai dėl kokios priežasties išstojai? Išpildant blankas pagal norą, išvengsim visų vaidų, kuriuos šiandien turime. Bet seniems nariams visai nematom reikalo pildyt jas.

7 kuopos Komitetas: Org. K. J. Vaivada Sek. B. K. Baltrunas Fin. Sek. J. S. Vilys.

PROTESTAS.

Mēs, LSS. 34 kuopa Waterbury, Conn., pilnai sutinkame su išvedimu drg. V. Paukščio N 29 „Kovos“ ir laikytame susirinkime 20 liepos vienbalsiai nutarėm protestuot prieš senias statistikos blankas, sumanytas per 52 kuopą.

LSS 34 kuopos valdyba: Org. M. J. Dambrauskas Sek. Pl. Motiečius Fin. Sek. J. A. Žlekauskas Išd. T. Talandziavičius.

DELEI PASIRAŠYMO PO STATISTIKOS BLANKOMS IR PRINCIPŲ D-CIJA.

Tuli LSS. draugai užsimanė gauti nuo kiekvieno sąjungiečio parašą po principų deklaracijomis. Dėl ko jie to nori ar kokią naudą iš to Sąjungai mato, man neaišku, bet aš tik tokią „naudą“ matau iš to, kokią turėjo SLA. iš naujos konstitucijos, bet tie, kurie nori po principų deklaraciją pasirašyti, tai, turbūt, dėlto kad Socialist Party tą turi, bet ar viskas Sąjungai tinka, ką Socialist Party turi, tai turiu pasakyt, kad ne. Nes LSS. susideda iš Rusijos pavaldinių. Dalis sąjungiečių — tai buvę LSDP. nariai, daugelis pabėgę iš Rusijos dėl valdžios persekiojimų, o nekurių ir Amerikoj Rusijos šnipai įeško. Sakysit, politiškių prasikaltėlių neišduoda Amerikos valdžia. Tai tik ačiu tam, kad darbininkai užsistoją. Ar geriau buti atsargiam, kad neareštuotų, ar buti areštuotui, ant ko darbininkai turi tukstančius išmesti kol išteisina? Aišku, kad geriau buti atsargiam, ir tokie draugai, kurie jaučia pavojų, lai buna atsargūs su savo parašais. Jie net laiškų patįs neadresuoja, o mēs, įvedę priverstiną pasirašymą, pastatysim jį ypataj pavojui; jie zinodami tą vėly but išbrauktas iš Sąjungos, nors jie butų darbščiausiai draugai.

Purvis sako, žodžiu (negalima betikėt ir reikia atvirai pasirašyt, jog esi socialistu, pasirašant po principų deklaraciją, o aš ir pasirašymui netikiu. Aš tikiu darbams, iš darbų aš pažįstu socialistų draugą. Kada jo darbai priešinsis socialistui, tai nei parašas nepadarys socialistu. Jei but Rusioj LSDP. legališka, tuomet galėtų jį pasirašyt draugai, kad tas ir nieko nereikštų. O dabar tai tik išsisklaidytų sąjungiečių spėkas. F. K. Vabalas.

SAVOTIŠKA BAIME. Kiekvienam, maž—daug susipažinusiame su socialistų judėjimu, žinoma, kad visos tvirtosios socialistų partijos, kaip Vokietijos, Italijos, Suv. Valstijų ir kitų šalių, reikalauja pasirašymo po principų deklaraciją. Bet mūsų nekurię įžymėjie draugai rašo sieksinius

straipsnius, kad mums nereikia tų naujų įvedimų. Kad tas yra pas kitas partijas, tai mūsų rašėjams visai nesvarbu.

Nekalbėsiu apie tų principų deklaracijos išpildymo reikalinumą: kiekvienas, kuris nenori buti vienapusiš, mato jų svarbą iš tų organizacijų, kurios vartoją. Tik pranešiu keliatą žodžių apie tai, kad nekurię draugai šaukia, kad tai Rusijos policija tuojaus sugriebs, kaip tik kas išpildys principų deklaraciją.

1) Latviai socialistai, kaip žinome, buvo vieni iš tų, kurie užvis daugiau turėjo bijotis Rusijos policijos, bet jie įvedė pasirašymą po principų deklaraciją apie treji metai atgal, bet iki šiam laikui nevienas iš tų, kurių daugiausia pagedauja Rusijos valdžia, da netapo išduotas.

2) Rusijos prokuratūrai taip —pat svarbiu faktu yra šnipo paprastas pranešimas, kaip ir liudijantis dokumentas; pagaliau, jei jau mēs rastumėsi Rusioj, tai prie mūsų galėtų prisikabinti ir suareštuoti vien už tai, kad oficiališkai skaitome socialistų laikraštį, nekaltant apie tai, kad da kaip kada parašome ką —nors į jį. Taigi Rusijos šnipui, idant žinoti, kad esi socialistu, užtenka jau to, kad „Kovą“ skaitai.

3) Drg. J. Baltrušaitis ir vėliaus drg. V. Paukštys atkartoją, kad jie išstos iš S-gos, jei jiems reikės pasirašyti po principų deklaraciją. Hm! tai kam da save vadintis socialdemokratais, jei iškalno pasako, kad nepasiduos didžiūmos norui. Juk einame prie gadynės, kur didžiūma, o ne mažuma rėdys.

4) Jei patįs draugai norės buti aktyviškais šios šalies socialistais, tai prisidės prie Soc Party, o prisidedant ten, turės išpildyti principų deklaraciją.

5) Čia mēs gyvename legališkai, o ne nelegališkai, kaip kad Rusijos esdekai ir eserai. Principų deklaracijos priešai laiks nuo laiko atsisaukia ant fakto, kad tarpe Rusijos socialrevoliucionierių buvo tokia didelė konspiracija, o atsirado Azefai ir kiti. Bet visai pamirštama, kad tiems provokatoriams tebuvo galima užsilaikyti tarp soc. revoliucionierių tik ačiu tam, kad ten buvo perdidelė konspiracija, nes ten nei vienas paprastas partijos narys nekad negalėjo kontroliuoti visų opiau šių savo organizacijos dalykų. Jais rupinosi maža saujaalė konspiratīvškų ypatų po vardais „Mušio K-tas“, „Centro K-tas“ ir panašiai, kurių partijos nariai niekad nei nepažindavo.

Tokiose organizacijose tai tik šienapjūtė provokatoriams. Dėl visko paminėsiu tą faktą, kad tarp Rusijos Soc. D. Darbo Partijos, kur partijos reikalai nebuvo taip labai sukonzentruoti į „išistikimų vadų“ rankas, ten neatsitiko tokios didelės provokacijos, kaip kad tarpe soc. rev-rių.

6) 60 kuopa keistai sako, kad 52 kp. ardo vienybę; juk betvarkę pradėjo kelti tos kuopos (tarpe jų ir 60 kp, 2r. V. K-to Ref. N 6, „Kovos“ N 17 š. m.), kurios nepasidavė S-gos priimtam referendumui. 52 kp. šio savo įnešime palaiko pirmiau S-gos didžiūmos išreiktą nuomonę.

7) Kurie nenori dabar išpildyti principų deklaraciją, turės

ją išpildyti, kuomet S-ga prisidės prie Soc. Party.

Biskį plačiau pažiūrėkim į kitų partijų discipliną ir veikimą, tai pamatysime, kad mēs patįs save gėsdiname visokiomis provokacijomis ir Rusijos šnipais, ir nenorime pas save įvesti tą, kas kitose partijose jau seniai yra.

A. C. Herman—Purvis.

ATMESTI V. K-to REFERENDUMĄ N I.

Paminėsiu vieną priežastį, iki šiam laikui da neminėta, kodėl turime atmesti V. K-to Referendumą N I.

Tame referendume pasakytą: „Įnešimas skaitosi paremtu, jei bent vienas V. K-to narys jį parems“. Bet jeigu nei vienas neparemtų V. K-tui paduoto įnešimo, nežiurint, kad jis butų ir geriausias, tuomet V. K-tas visai jo neimtų apsvartyman. Apie balsavimą jau nėra nei kalbos.

Mano nuomone, jei ir sutiktume su kitomis dalimis (nors mano nuomone, visas tas V. K. referendumas netikęs), tai, vienok, mēs turime balsuoti prieš jo priėmimą vien už tai, kad jame suteikiama V. K-tui teisė, sulyg kuria jis galėtų mūsų kuopų ir rajonų įnešimų visai neimti atidom. Nes nei vienas įnešimas nesulauktų V. K-to narių balsavimo, pakolei jis nebutų bėgyje 30 dienų paremtas. O jei į tą laiką niekas neparemtų, tai jis nupultų be svarstymo. Tas labai gali atsitikti, imant atidom mūsų nekurių narių darbštumą.

Todėl visi, draugai, kuriems rūpi S-gos tobulumas ir demokratiškumas, privalome balsuoti už atmetimą V. K-to Referendum N I.

A. C. Herman—Purvis.

Rajonu reikaluose.

ĮNEŠIMAS II-ro RAJONO KUOPOMS.

LSS. 14-ta kuopa susirinkime 19 liepos padarė šį įnešimą II-ro Rajono K-tui ir kuopoms:

Kadangi artinasi Suv. Valstijų valdininkų rinkimai, tai reikalinga agitacija, ir gana seniai reikalaujama surengti maršrutus sustiprinimui paties rajono kuopos. Tat įnesame, kad butų surengtas maršrutas II-me Rajone greitu laiku, kaip tik bus galima.

Kalbėtojai skiriami sekanti: F. J. Bagocius, L. Pruseika ir J. Šaltis.

LSS. 14 kp. Org. P. Glaveskas.

Geistina butų, kad II-ro Rajono kuopos nevilkingų laiko su parėmimu 14 kuopos įnešimo, jei su juo sutinka. Aš iš savo pusės paremiu jį. Kalbėtojų galima perstatyti ir daugiau, nes, jeigu viršminėti atisakytų, tai liktume be kalbėtojų. Parėmimus siūskite rajono Sekretoriui, drg. Nerui.

II-ro Raj. Org. V. Jakėtya.

MASS. RAJONO KUOPOMS

Kuopos paraginta užsimokėt Mass. Rajonui duokles po 10 c. nuo nario į rajono išdą. Tas nutarta X Konferencijoj. Money Orderį išpirkit ant vardo: P. J. Babilas, 16 Tremont St. Norwood, Mass., o kvitą: J. Plokščiai, 20 School St., Cambridge, Mass.

Vertical text on the right edge of the page, including names and numbers, possibly a list of contributors or a sidebar.

Clix Cigarettes

Iš maišyto tabako įvairių tautų.

10 cigaretetu už 5 centus.

Didžiausias vertės cigaretai. Tabakai parinkti išlavintų žmonių, kurie pažįsta kiekvieną lapą, kokios jis šalies. Naudingai kuponai kiekvienoje dėžutėje. Susidėk juos.

Už 10 kuponų gausi baksą **Clix** cigaretų dykai. Parsiduoda visur.

5¢

LIGGETT & MYERS TOBACCO CO.

ADRESAI

- L. S. S. kuopų viršininkų**
- Sekretoriai kuopų, kurių adresai netoliese pagarsinti, arba visi nūr, lai tuoj atsiųskite pas Sekretorių.
1. Kuopa, Philadelphia, Pa.
  2. Ep. Soranton, Pa.
  3. Cleveland, Ohio.
  4. Ep. Chicago, Ill.
  5. Ep. New Britain, Conn.
  6. Ep. Pittsburg, Pa.
  7. Ep. Rochester, N. Y.
  8. Ep. Wilkes Barre, Pa.
  9. Ep. Mt. Carmel, Pa.
  10. Ep. Newark, N. J.
  11. Ep. Taylorville, Ill.
  12. Ep. Baltimore, Md.
  13. Ep. Minersville, Pa.
  14. Ep. Brockton, Mass.
  15. Ep. Collinsville, Ill.
  16. Ep. Brooklyn, N. Y.
  17. Ep. Herrin, Ill.
  18. Ep. Chicago, Ill.
  19. Ep. Spring Valley, Ill.
  20. Ep. Plymouth, Pa.
  21. Ep. Westville, Ill.
  22. Ep. Shenandoah, Pa.
  23. Ep. Springfield, Ill.
  24. Ep. Westville, Ill.
  25. Ep. Shenandoah, Pa.
  26. Ep. Springfield, Ill.
  27. Ep. Pittston, Pa.
  28. Ep. Binghamton, N. Y.
  29. Ep. Waterbury, Conn.
  30. Ep. Bayonne, N. J.
  31. Ep. Chicago, Ill.
  32. Ep. Bristol, Conn.
  33. Ep. Los Angeles, Cal.
  34. Ep. Worcester, Mass.
  35. Ep. Bridgeport, Conn.
  36. Ep. Easton, Pa.
  37. Ep. St. Louis, Mo.
  38. Ep. Passaic, N. J.
  39. Ep. Mahanoy City, Pa.
  40. Ep. Pana, Ill.
  41. Ep. Hartford, Conn.
  42. Ep. MoKees Rocks, Pa.
  43. Ep. Grand Rapids, Mich.
  44. Ep. New York, N. Y.
  45. Ep. St. Clair, Pa.
  46. Ep. Allegheny, Pa.
  47. Ep. Youngstown, Ohio.
  48. Ep. Wilmerding, Pa.
  49. Ep. Kenosha, Wis.
  50. Ep. Jersey City, N. J.
  51. Ep. So. Boston, Mass.
  52. Ep. W. Lynn, Mass.
  53. Ep. Lawrence, Mass.
  54. Ep. Paterson, N. J.
  55. Ep. Brighton, Mass.
  56. Ep. Chester, Pa.
  57. Ep. Shaft, Pa.
  58. Ep. Cambridge, Mass.
  59. Ep. Exeter Boro, Pa.
  60. Ep. Hazleton, Pa.
  61. Ep. Chicago, Ill.
  62. Ep. So. Brooklyn, N. Y.
  63. Ep. Montreal, Canada.
  64. Ep. Stoughton, Mass.
  65. Ep. East St. Louis, Ill.
  66. Ep. Homstead, Pa.
  67. Ep. Gardner, Mass.
  68. Ep. Rhone, Pa.
  69. Ep. Edwardsville, Pa.
  70. Ep. Ashley, Pa.
  71. Ep. Duquesne, Pa.
  72. Ep. Clinton, Ind.
  73. Ep. Lewiston, Me.
  74. Ep. Maryville, Ill.
  75. Ep. Carnegie, Pa.
  76. Ep. Pierce, Ill.
  77. Ep. Burlington, N. J.
  78. Ep. Athol, Mass.
  79. Ep. Du Bois, Pa.
  80. Ep. Detroit, Mich.
  81. Ep. East Pittsburg, Pa.
  82. Ep. Milwaukee, Wis.
  83. Ep. Valparaiso, Ind.
  84. Ep. Aurora, Ill.
  85. Ep. Racine, Wis.
  86. Ep. Waukegan, Ill.
  87. Ep. Cherry, Ill.
  88. Ep. Bridgewater, Mass.

- 131 kp. So. Omaha, Nebr.
- 133 kp. Norwood, Mass.
- 134 kp. West Fitchburg, Mass.
- 136 kp. Rumford Falls, Me.
- 137 kp. Kensington, Ill.
- 138 kp. Cicero, Ill.
- 142 kp. Pawnee, Ill.
- 143 kp. Williamstown, Pa.
- 144 kp. Haverhill, Mass.
- 145 kp. Wallingford, Conn.
- 147 kp. Elizabeth, N. J.
- 148 kp. Denver, Colo.
- 150 kp. W. Hanover, Mass.
- 151 kp. New Kensington, Pa.
- 152 kp. Sheboygan, Wis.
- 153 kp. Wilson, Pa.
- 156 kp. Beloit, Wis.
- 157 kp. Detroit, Mich.
- 159 kp. E. Cambridge, Mass.
- 160 kp. Des Moines, Ia.
- 161 kp. Kearny, N. J.
- 162 kp. Boston, Mass.
- 163 kp. Salem, Mass.
- 164 kp. Westernport, Md.
- 165 kp. Port Washington, Wis.
- 166 kp. Monessen, Pa.
- 167 kp. New Bedford, Mass.
- 168 kp. Great Neck, N. Y.
- 169 kp. Terre Haute, Ind.
- 170 kp. S. Englewood, Ill.
- 171 kp. Manchester, N. H.
- 172 kp. Gary, Ind.
- 173 kp. Batavia, Ill.
- 174 kp. Chicago, Ill.
- 175 kp. Joliet, Ill.
- 176 kp. Taunton, Mass.
- 177 kp. St. Charles, Ill.
- 178 kp. De Kalb, Ill.
- 179 kp. Moline, Ill.
- 180 kp. Auburn, Ill.

Elle drg. F. J. Bagočiaus prakalbų IV Rajone.

Augusto 8 d. 8-toj val. vakare drg. Bagočiaus kalbės ant Water st. ir kamps Hudson ave. Central Brooklyn'e. August 9 d. 8-ta val. vakare kalbės Tautiškaime Name 101-103 Grand st., Brooklyn, N. Y. August 10 d. 8 val. vakare kalbės Paterson, N. J. August 11 d. 1-ma val. po pietų Fred Denz parke, Great Neck, L. I. N. Y. August 12 d. 8 val. vakare kalbės Bayone, N. J. 13 d. 8 val. vakare kalbės Newark, N. J. 14 diena 8 val. vakare, Yonkers, N. Y. Bayoneje, Newark ir Yonkerėje bus antrašai da nežinomi, bet plakatais bus publikai pranešta antrašai salų. Gerbiamoji visuomenė, o ypač prakalbų mėgėjai ir draugai, maloniai užkviemi kuo skaitlingiausiai atsilankyti. Toki kalbėtoja girdėti retai progą pasitaiko. Draugiškai Komitetas.

Atidai LSS. 60 kuopos.

Susirinkimai bus kas pėnyčios vakara 7-30 vakare. St. Omer Hall, 730 Broadway. Malonėkite visi atsilankyti, nes turime apkalbėti rengiamą ekskursiją ant raišali. Sekr. N. Januška.

LSS. 170 kp draugų atidai.

Susirinkimas atsisub sabato vakara, 8 val., 10 rugpjūčio, salė J. Barkaus, 8430 Vincennes Road, Chicago, Ill. Visi draugai būtina atsilankyti į šį susirinkimą, nes yra dang svarbių reikalų. Yra rengiamas balius 25 rugpjūčio, kuriam reikia išrinkti darbininkus. Sekr. J. Butkevičius.

Antspauda \$1,25.

Kurios LSS. kuopos dar neturi antspaudos, teiksitės atsiųskti pas mane, o aš padarau visokias antspaudas dėl visokių organizacijų: guminės ir metalinės. Reikale rašykite šiuo adresu: W. J. PETKON, 27 Porter st., Montello, Mass.

PARANKIAUSIAS DARBO ZMONEMS LAIKRAŠTIS "RANKPELNIS"

Leldžiamas L.S.S. Didžiojoji Britanijoje. Eina kas 2 savaiti. "RANKPELNIS" stovėdamas ant darbininkų reikalų sąryšio, rūpinasi suteikti žinias apie darbininkų judėjimą įvairiose kraštuose. "RANKPELNYJE" tilpsta apert žinių ir moksliskai straipsniai, apsakos, statistikos ir t. t. Iš šitų skylių raso žymeslesje Europos lletavių rašėjai. "RANKPELNIŲ" kaina: metam \$1.00 pusei metų 50c, trims mėn. 25c. Pinigus ir laliskus reikia stgiti šiuo adresu:

"Rankpelnis" Lily Bank, Bellshill SCOTLAND

Reikalavdamas numerio padirbti įdėkite stampą už 2c.

Dovanai Knyga.

Kiekvienam prisigisime **Dovanai** pirmą sąsiuva naujo gražaus romano parąšytą garsaus francūzų raštininko Emile Zola "DARBAS". Iš šio romano daugiau pasimokysi negu iš kelių moksliskų knygų. Jame aprašoma tikroji melė, baisioji kova darbininkų su kapitalizmu, parodomos visos darbininkų skurdas ir vargas už darbą, o turčių pertekumas iš tinginavimo. Ant galo parodoma aiškiai ir užimančiai kaip patys darbininkai gali perkeisti savo gyvenimą į rojų, kaip paniekintas ir prakeiktas darbas lieka šventu. Prisišk 3c persiuntimui, o mes prisigisime vieną sąsiuva dovanai.

J. ILGAUDAS, 1613 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL.

"Kovos" agentai.

J. A. Tilindis
1115 Exchange ave., E. St. Lois, Ill.

A. Kalasky
Box 1306, Renton, Wash.

M. K. Žvingilas
R. F. D. Simsbur, Conn.

P. Glaveckas
873 Hollins st. Baltimore, Md.

J. Kalakauskas
121 Green st., Worcester, Mass.

J. J. Vaitkevičius
48 Walnut st., New Haven, Conn.

J. Bindokaitis
Henry st., Rochester, N. Y.

P. Šlekaitis
953 Wyoming ave., Pittston, Pa.

V. Patalavičius
325 N. 2nd st., Philadelphia, Pa.

A. Kiškunas
88 Charter vak ave., Hartford, Ct.

K. Demikis
41 New Empire st., Wilkes-Barre, Pa.

"Dilgėlis"
2400 5-th ave., Pittsburgh, Pa.

"Aušra"
3149 So. Halsted st., Chicago, Ill.

P. Kaušius
25 W Leonard st., Grand Rapids, Mich.

A. Mizara
242 W. Broadway, So. Boston, Mass.

J. Ližaitis
P. O. Box 217, Larksvsle, Pa.

M. Šliakys
Scranton, Pa.

A. Žilinskas
Meriden, Bonn.

P. Šimkus
Columbia Box Lumb. Co. So. Bend, Wash.

F. J. Pobedinski
667 3-rd st., Milwaukee, Wis.

J. Stankus
65 Fremont st., Grand Rapids, Mich.

J. Žvingila
1711 E. Matheny ave., Springfield, Ill.

J. Bukantis
77a Endleot st., Boston, Mass.

F. Stasiukelis
Box 1588, Fichburg, Mass.

A. J. Neris
166 Spruce all, Phillipsburg, N. J.

P. Vaitiekunas
827 W. 33 pl., Chicago, Ill.

W. J. Butwell
1331 So. 50th ave., Cicero, Ill.

D. J. Klinga
49 Limerick st., Gardner, Mass.

A. Kubilius
1214-17 st., So. Omaha, Neb.

J. P. Čepulis
1070 Wyoming ave., Pittston, Pa.

J. Ilgaudas
1613 So. Halsted st., Chicago, Ill.

J. Dementis
25 W. Leonard st., Grand Rapids, Mich.

M. Senkus
46 Knox st., Lewiston, Me.

J. Petrikis
1540 Ross ave., Scranton, Pa.

A. A. Reklaitis
234 Wayne st., Jersey City, N. J.

S. Karalius
342 Lenox st., Norwood, Mass.

K. Šeštokas
1671 Milwaukee ave., Chicago, Ill.

A. Vainorius
2220 Tustin st., Pittsburgh, Pa.

G. J. Guzevich
P. Box 155, Bend, Ill.

J. E. Vasaitis
86 30-th st., Detroit, Mich.

A. S. Šmigelskis
95 Weyl st., Rochester, N. Y.

V. T. Jokymas
71 William st., Wallingford, Ct.

K. J. Gelezele
44 Parkin st., Baltimore, Md.

Telephone So. Boston 845 M

Dr. F. Matulaitis
495 Broadway
SO. BOSTON, MASS.

Ofiso valandos:
Nuo 12-2 diena ir nuo 7-9 vakare.
Nedėlomis iki 3 val. po pietų.

FARMAS PARDUODU.
Lietuvių Kollonija
Michigan Valstijoje.
Kur turi pirke 105 lietuviai farmas. Mason County turi pardavimul gyvenamų farmų su triobomis ir sodnais. Žemė molis su smielu ir juodžemis. Lake County turi pardavimul daugybę neįdirbtos, geros žemės farmoms. Parduodu pigiai ir ant lengvo išmokėjimo. Adresuokit tuoj gausit lietuvišką informacijos knygę ir mapą DOVANAI.

ANTON KIEDIS,
Peacock, Lake County, Michigan.

Siunčiu pinigus į visas pasaulio dalis
ESU PO KAUCIJA.

Jel Jums, skaitytojai, patinka "Kova" su mano raštais ir mano redaguojamos "Dilgėlis", tai patiks ir šis teisingas mano pataravimas pinigų sluntime. O jūs slgšt pinigų Jums per mane, aš slgšu savo raštus Jums į "Kovą". Nuo Jų priklauso, kad galėcia "Kovoje" rašyt. Rašymas yra darbas. Dirbt be jokio uždarbio nevisada galima. Savęs nenuskriausdami, paremsit mane nors menku uždarpiu ir aš galėsiu "Kovoje" rašyt. Ranka rank mazgoja — ar ne? Pinigų kalnas tuo prisilnėnu, kas tik pateikalauja.

J. BALTRUŠAITIS,
2400 5-th ave., Pittsburgh, Pa.

30 23 AKMENAIŠ "RAILROAD" LAIKRODELIS.

Asneko užkamas ir užstomom, ypač rams ar moterims. Aukso dengtas, gysa baltas, 30 metų. Lūktai abi pūsi udaromi, grafi apdaila, Absolutaiškas, specialitai vartojamas per tarnaujančius prie geležinkelio ir per autobusų linijas. Pūgines vyriskis ar moteriškis laikrodiai gysa pateikavimui ir omėrs per O. O. D. didime isagaminuoti ir užmokėti tik \$5.75 ekspress. Jel rasite netinkanti, sugrąžinkite. Atmink, kad te gal už panašų laikrodį užmokėtam \$35.00, jei j tu slgtytu pirkti isokame pardavėjas. Prie laikrodžio mes duodame 14 karato paankstota retėli (an brelokų dykai). EXCELSIOR WATCH CO. 908 Athenaeum Bldg., Chicago, Ill.

SOCIALISM IS COMING--NOW
By WINFIELD R. GAYLORD

A Powerful, Illustrated Propaganda Pamphlet Showing the

SOCIALIST PARTY TRADE UNIONS & CO-OPERATIVES

the three ways in which the Toiler is winning his way to Freedom.

1 Copy - \$ .10
12 Copies - .75
100 Copies - 5.00
Sent Postpaid

LABOR PUBLISHING CO.
966 Chouteau Ave. ST. LOUIS, MO.

IGNAS RUDMINAS
Aptiekorius
263 N. 12-th Street
Philadelphia, Pa.

Rusiškai-Amerikoniška LINIJA

Geriausi, didžiausi ir greičiausi laivai, atlieka tarnystę tarp Rusijos ir Amerikos nestodami net didžiausiuose portuose. "Czar", "Kursk", "Rusia".

Roterdamą į 8 dienas; į Jlepojį — 11d.
\$39.00 III Klases \$35.00
\$48.00 II " " \$50.00
\$65.00 I " " \$75.00

Sekantis išplaukimas iš New Yorko:
RUSSIA rugpjūčio 18
KURSK, rugp. 24
CZAR, (New) rugpjūčio 7.

Dėl platesnių informacijų kreipkitės pas mūsų agentus, arba pas generalinį agentą:

A. E. Johnson & Co.
Gen. Pass. Agent
27 Broadway New York.

VISU ŽINIAI.

Perkrausčiau savo bučernę ir grosernę į naują ir geresnę vietą, po num. 2230 Fifth av. kampaš Bredy st. Kas norite nebrangiai pirkti gerą tavorą, ateikite pas mane, o bušite užganėdinti. Su pagarba.

John Kazlauckas
2230 Fifth ave., Pittsburgh, Pa.

Look Out! You'd better take care of Yourself

Galvos skaudėjimas, gerklės sops, skaudėjimai krūtineje, sonuose, pabrinkę muskulai ar kitoki slogų ženklai neieis i sunkų padėjimą jeigu vartosi

Dr. Richter'io PAIN-EXPELLERIS

sulyg to, kaip yra nurodyta ant pake- lių; 25c. ir 50c. už bonką. Sergėkis pamėgdžiojimū ir klastavimų, žiūrėk tik kad butų Inkaras ir mūsų vardas.

P. AD. RICHTER & CO., 215 Pearl St., New York. Richterio Piliės yra geros nuo vidurių sukietėjimo. 25c. ir 50c.

Revoliucijos Gimimo Momentas.

NAUJAS GRAŽUS PAVEIKSLAS Šis paveikslas perstato Revoliucijos gimimo momentą; suklypimą laudies prieš cariz- mą valdžią. Paveikslas didumas 14x16 colių, prekės su pristatymu 20c., daugiaus imantiems ant karto, nuleidžiama 50 procentų. Jį parduodam todėl taip pigiai, kad norime praplatinti tarpe darbininkų klases revoliucijoniškas mintis.

• Norintieji turēt šį paveikslą kreipties i "Kovos" Administraciją

Skaitykit ir užsirašykit vienatinį Rusų Socialistų savaitinį laikraštį Amerike

Novy Mir

(Naujas Svetas)

Prenumerata metams \$1, Kanadoj \$1,50

Pav. num. Amer. 2c. Kanadoj 3c. Adresas: "NOVY MIR", 242 Broome st., New York.

Kelstone Phone Main 14-28, Bell Phone Lombard 2506 A.

Dr. Philip ROVNO
423 Pine st. PHILAD., PA.

Priėmimo valandos: Nuo 10 ryto iki 3 P.M. Nuo 6 iki 8 vak. Galima susikabēt rusiškai ir lenkiškai.

PARDUODU LAIVAKORTES

Ir stonū pinigus. Atlieku visokius spaudos darbus. Užrašu lietuviškus laikraščius. Turis agentūrą ap- saugo su nuo gnieles. Priima pinigų taupinimui.

P.M.KAITIS
narys 81 kp. L.S.S. ir 15-os wardos Soc. Partijos
1607 N. Ashland ave., Chicago, Ill.

Vienatinė Lietuvių Unijos Spauštuvė

Su organizuotais unijoniniais darbininkais, kuri turi pilną teisę vartoti ant spaudinių Unijos žymę arba (Union Label) - pažina per visas Unijas ir Amer. Fed. of Labor. Draugai darbininkai unijonistai remkite savuosius ir rekalaukite spaudos darbus su Unijos žymne ir su šiuo mūsų numeriu 437. Mūsų spaudiname viską, nuo mažiausio iki didžiausio. Jaigu nori gauti gražų teisingą spaudos darbą, paveiklį jį mums.

J. Ilgaudo Spauštuvė
1613 So. Halsted St., CHICAGO, ILL.

Amerikos kalendorius.

Išleido **J. ILGAUDAS.**

Labai puikiai padarytas, knygos formate, su gražiais paveikslais ir žingeidžiais straipsniais. Todėl patariame kiekvienam sąjungiečiui turėti savo namuose tą kalendorių.

KAINA..... 25c.

Gaunamas «Kovos» Administr. 1815 Moya. ave., Philadelphia, Pa.

BUK MANDAGUS!

nusipirk

ETIKETA

arba

Talsyklės, kurių kiekvienas turi prisilak- kyti apsiėjime su kitais. Ten rasl suvirš 300 pamokiniū gražaus pasielgimo del visų, visokiuose atvėjuose. Kaina 25c. (cg)

Mary M. Rice-Herman,
112 E. 19-th st., New York, N. Y.

L.S.S. Viršininku adresai.

Veik. Kom. Susineimū/Sekretorius L. S. Kupčinskas, 217 E. Centre St., Shenandoah, Pa. Pildantysis Komitetas: A. C. Herman-Purvis, 43 E. 22nd st., New York, N. Y. V. Černiauskas, 1711 Matheny ave., Springfield, Ill. A. Bernotas, 1815 E. Moyamensing ave., Phila., Pa. L.S.S. Centro Sekretorius J. Stasiulevičius, 1815 E. Moyamensing ave., Phila., Pa.

"Kovos" Redaktorius K. Vidikas, 1815 E. Moyamensing ave., Phila., Pa. Literatūriškas Komitetas J. Ilgaudas, 1841 So. Halsted st., Chicago, Ill. F. J. Bagočius, 28 Broadway., So. Boston, Mass. S. Strazdas, 2030 Canalport ave., Chicago, Ill. "Kovos" Administratorius A. Žymontas, 1815 E. Moyamensing ave., Phila., Pa. Rev. ir Kank. Šeipimo Komitetas Pirmininkas J. Šaltis, 120 Grand st., Brooklyn, N. Y. Sekretorius J. Bulota, 523 W. Barre st., Baltimore, Md. Iždininkas J. Ramanauskas Box 163, Minersville, Pa.

L.S.S. rajonų sekretorių antrašai.

I. J. A. Žukauskas 77 Drayer st. Waterbury, Conn. II. A. J. Neris 166 Spruce Alley, Phillipsburg, N. J. III. J. Brazauskas 2400 Fifth Ave. Pittsburg, Pa. IV. M. J. Išauskas 146 Morris st. Jersey City, N. J. V. A. Stanlėkis 39 E Centre st. Shenandoah, Pa. VI. J. Undzius 242 Broadway So Boston, Mass. VII. P. Šiekaltis 953 Wyoming Ave. Pittston, Pa. VIII. M. M. Juška 2336 So Oakley Ave. Chicago, Ill. IX. V. Vasilius 1415 So Wisconsin Ave. Sheboygan, Wis

Veik. Komiteto narių antrašai.

I Rajono.
J. V. Stalioraitis 74 Cherry st Wallingford, Conn

II Rajono.
F. Laurin, 1019 Elm st Easton, Pa. J. Galgalas 4760 Cambridge st Philadelphia, Pa

III Rajono.
J. Baltušis Box 728 New Kensington, Pa. F. K. Vabalas Box 164 New Kensington, Pa

IV Rajono.
J. K. Gillis 82 Van Buren st Passaic, N. J. J. Šukys 154-6 Grand st Brooklyn, N. Y.

V Rajono.
J. Grudziuskas 908 W Coal st Shenandoah, Pa. L. Kupčinskas 217 E Centre st " " "

VI Rajono.
M. Michelenienė, 28 Broadway, So Boston, Mass.

VII Rajono.
A. Valincius 9 William st Pittston, Pa

VIII Rajono.
A. Kvederas 1841 S Halsted st Chicago, Ill. P. Galaklis 1616 N Wood st " " " P. M. Kaitis 1607 N Ashland Ave " " "

IX Rajono.
F. Drutčas Box 476 Gary, Ind

I. Rosenbaum,

SENIAUSIA

Lietuviška Banka Philadelphiaje, Pa.

Parduoda laivakortes ant geriausių linijų laivų. Išmaino pinigus ir išsiunčia po gvarancija į visas šalis svieto. Atlieka tą greitai, atvangiai ir pigiai.

Agentūra geležinkelių tikiety.

Parduodame geležinkelių tikietus į visus miestus Jungtinių Valstijų.

605 So. 3-rd st. Philadelphia, Pa.

DIDIS GYDYTOJAS

DR. IGNOTAS STANKUS, M. D.

VIENTINIS TIKRAS LIETUVIS DAKTARAS PHILADELPHIJOJE.

Gydo visokias ligas: vyrų, moterų ir vaikų. Atsiėaukusiems iš toliaus per laiškus suteikia daktarišką rodą dovanai. Atėjusiems į ofisą ištyria geriausiai ligas ir duoda savo gyduoles už menką užmokestį. Jis turi didelę medikaliską praktika, kaip tai: pabalges Medikaliską, Universitetą, buvo miestavu daktaru mieste Indianapolis, Ind. Ir balges mokslus didžioje mokykloje THE NEW YORK POST GRADUATE MEDICAL SCHOOL and HOSPITAL. Dabar gydo visokias ligas su gyduolėmis, darimu operacijų ir su elektrikos mašinomis.

PASARGA. Nekreivykite to žybernių humbugo Medical Clinic, katras sako, kad su X-ray jokios ligos negalima surastl. Aš su pagelba X-ray surandau pasiekmingai šias ligas: Angančius akmenis tulžyje ir kepenyse (gall-stones), akmenis angančius inkstuose (Nephrolithiasis), akmenis angančius pūslėje, ronas skilvyje (gastric ulcers), išnarintus kaulu narius, sulaužytus kaulus, ir t. t. Apsisaugokite ju tos naujos daktariškos knygos, nes ją ne daktaras rašė, bet žyberniai, kurie taravo pas New Yorko šarlatanus Collins ir Ferdele Hartman. Sulig sukietimo į turma New Yorko šarlatanu, jų tarnai, žyberniai, atsiėjėgino žiniai, užėdėjo tą humbugo Medical Clinic, katras jokios ligos negalys surasti su X-ray. Apsisaugokite ju visokiu laišku ir knygu, nes anči ju nėra pasirašiusio daktaro, o kas biojo savo vardą pasirašyti, tai ten yra apgavystis.

Turiu šimtus padėkavonų. Kelias cionai talpinu:

Aš Juozapas Svilba, 1011 Carlton St., Philadelphia, Pa., daug daktaru atkianau, o nei vienas negalėjo manęs išgydyti, bet daktaras Ignotus Stankus su pagelba X-ray mane išgydė. Ištaru širdingai ačiū.

Petras Salus, 29 Green Place, Campello, Mass., taip rašo: Mano moteris ligai sirgo ir išgydyti jos negalėjo. Ji turėjo kosulį, akreplavimą, skaudėjimą paširdžiū ir krūtineje. Kuomet atsiėaukiau pas daktara Ignotą Stanku ir šital jis išgydė mano moterį su pirmu pasulimtu gyduoliu. Dabar didžiai širdingai ačiū už geras gyduoles. Dieve duok jam ligą amžiu, kad galėtu ir kitus sergančius gelbėti.

Iš Brooklyn, N. Y., 38 So. 2-nd St. Mane išgydė daktaras Stankus nuo išbėrimo veido, silnikimo plauku, greito supykimo ir išpačio. Jutė Daillidienutė. Tos padėkavonės yra įdėtos su pavellimtu pačiu paclentu.

DR. IGNATIUS STANKUS, M. D.
1210 So. Broad St., Philadelphia, Pa.

Ofiso { Nuo 9 iki 1 po pietu ir nuo 7 iki 9 vakare. Subatomis nuo 10 valandos ryto iki 8 val. vakare. Nedėlomis nuo 1 iki 4 val. po pietu.

Kiekvienas Sąjungietis turēt tēmyti i Sąjungos abelbus reikalus ir rupintis apie savo organizacijos gerovę. Juo daugiau Sąjungiečiai rupinsis savo organizacijos reikalais, tuo organizacija labiau ir labiau bujos ir atneš daugiau naudos platesniai visuomenės daliai. Užtat reikia atsakančiai susipažinti su organizacijos pamatinėmis talsyklėmis. Tam tikslui

Lietuvių Socialistų Sąjunga Amerikoje

Išleido savo

Konstitucija

(Istatus)

Kurią, prigulinti prie L.S.S. Sąjungos turēt perskaityti

Kaina kuopoms - 5c., pavieniams - 7c.

Talgi Draugai, kas da neturite konstitucijos malonėkite tuojau pareikalauti iš «Kovos» Administracijos sykiu prisiusdami ir minētą užmokestį. Lauksime užsakymų. Visuomet adresuokit: :: :: ::

"KOVA"

1815 E. Moyamensing ave., - Philadelphia, Pa.

Dabar tik išėjo iš spaudos sceniškas, revoliucijoniškas veikalas "Penktas Prisakymas" drama vienoje veikmėje:

"Penktas Prisakymas"

Parašyta žinomo rusų rašytojo dramaturgo **Br. Vargšo**

Dalyvauja tame veikalke 7 ypatos; lošti lengvas.

Knygutes kaina 10c.

Todėl L.S.S. kuopos kuriuos turi sykiu] ir teatrališkus ratelius ir teatrališkos draugijos, lai tuojau rengiasi lošti šią naują dramą "Penktas Prisakymas"; tikriname, kad šis veikalas užganėdins kiekvieną revoliucijoniškos minties žmogų ir suteiks daugiau energijos tolesniam veikimui revoliucijoniškame darbe.

«Penktas Prisakymas» gaunamas tik «Kovos» Administracijoj:

1815 E. Moyamensing ave., Phila., Pa.

"LAISVĖ"

Visuomenės, Kultūros, Politikos, Literatūros, Populiariškai-Moksliskās LAIKRAŠTIS

Eina du sykiu savaitėj: Utarninke ir Pėtnyčioj.

Laikraštis "LAISVĖ" didelio formato, talpina raštus geriausių raštininkų ir visuomet pilnas naujaušiu ir tikriausių žinių. "LAISVĖS" prenumerata Suvienyotose Valst. metams 2 dol., pusmečiui 1 dol. Užrubežiuose - metams 3 dol., pusmečiui - \$1.50.

Ant pažūrėjimo siunčiam vieną numerį DYKAI!

Užsirašant laikraštį arba turint kokius nors reikalus adresuokite taip:

"LAISVĖ" 242 West Broadway SO. BOSTON, MASS.

Platinti 'Kova' - pelnas

NEABEJOJAME, kad kiekvienas draugas, prigulintis prie Lietuvių Socialistų Sąjungos, tos vienintelės lietuvių darbininkų organizacijos Amerikoje, kuri pasiskyrė sau už tikslią skleisti i skriaudžiamų darbininkų minią socializmo idėją ir nori koku nors būdu prisidėti prie to prakilnaus, idėališko ir daug pasiėventimo reikalaujančio darbo.

Skleisti socializmo idėją galima įvairiais budais. Bet parankiausiai yra - platinant «K O V A». Dabar, kuomet «K O V A» - drašiai galima sakyti - pilnai atsako savo tikslui, butina pereiga kiekvieno sąjungiečio yra platinti ją.

Tam atsirado puiki progą. Pagal nutarimą P. K. to, «KOVOS» administracija išleido tam tikras Prenumeratos Kortas. Tos kortos parduodamos kiekviena po 25 c. Bet platinimui pirkti reikia nemažiau, kaip už \$1.00, o už tai gaunama penkis kortas. Tokiu budu platintojas pelno 25 centus. Už vieną prenumeratos kortą «KOVA» siunčiama šešias savaites.

Panašiai platina savo laikraščius ir kitų tautų socialistiškos organizacijos. Tai kodėl gi ir mes negalime panašiai daryti! Toks darbas atneš daug naudos Lietuvių Socialistų Sąjungai, mums patiems ir liaudžiai. Bandykim pasidarbuoti.

Draugai! Nuoširdžiai kviečia Jus «KOVOS» administracija, vardan mūsų prakilnaus ir didelio darbo, tuojau užsisakyti Prenumeratos Kortas ir progai pasitaikius, parduvinėti ir platinti «KOVA», o sykiu ir socializmo idėją.

"KOVA", 1815 E. Moyamensing Ave., Philadelphia, Pa.

Jau gatavas ir gaunamas

TURINYS: Perėvalga; Pramonė ir Prekyba (G. J. Leveskio ref.); Namie Higiena (M. Jurgelionienės ref.); Iš sveikatos srities (Dr. A. L. Juška); Ištėtinės "Aušros" sukaktuvės; Edisons gyvenimas ir darbai; Nuo kada žmonės vartoja Kalendorius; Ką veikė Milwauke's socialistai (ilustruotas); Pirmoji Gegužė; Nuo ko pacina raudonoji Vėliava; Kaip likti piliečiu (liet. ir angliskai); Patarimai gyvenimui; Eilės; Informacijų Skyriai; Pasakaitės; Įvairūs Receptai; Visokios Statistikos; Juokai ir šiaip įvairūs raštai ir naudingos žinios. Puikiai iliustruotas; daug paveikslėlių ir pagrūžinimų. Naudingiausias, gražiausias ir geriausias už visus Kalendorius. Didamo 7x10 colių, i 100 ar daugiau puslapių.

Kaina 25 centai. Agentams geras uždarbis.

Kas prisigs 25c, tam pridėsimė gražų kiėeinį kalendorių Dovanų.

J. ILGAUDAS, 1613 S. Halsted st., Dept. 3, Chicago, Ill.

1815 E. ...
No. 3
Rooseve ...
Chica ...
partijos ...
seveltą sav ...
tus ir Jol ...
bernatorių ...
Savo ...
Roosevelta ...
terims but ...
butų įvest ...
dumas, k ...
taukai darl ...
didžiai sus ...
junctions- ...
straikuojat ...
butų įvest ...
darbinika ...
laimingų a ...
darbini ...
pensija, kv ...
mažų-maži ...
darbinika ...
džia kontro ...
ais reikala ...
reitas nuė ...
ybiniuo «so ...
na, jog jis ...
išsikū išita ...
Roosev ...
patalistisko ...
ris pripažin ...
kad «ranki ...
tik savinin ...
panaikinim ...
merio ir jo ...
kaip lygia ...
daiktų suv ...
bodu tai i ...
Suprantama ...
ma, napan ...
surėdymo. ...
Silpnia ...
velto progr ...
tų. Iš vien ...
kia varžyt ...
jeigu jie tar ...
kitos gi pu ...
trustai but ...
ėmonių ko ...
tikslu yra, ...
kelti gerbr ...
Elurēt, kad ...
dalintas». ...
seveltas gal ...
tinkamai pa ...
lies turtas ...
randasi keli ...
se? Koku ...
turta bend ...
met tas tur ...
savybe? M ...
luot, kas y ...
Rooseve ...
ramą vaistu ...
kinga. Jis ...
idejos, pasė ...
i socialisti ...
dintas žmor ...
nesutoja; ...
sėklą, tai i ...
lauktinas. ...
ja, kaip u ...
nė Socjalis ...
nenumano.

Detroito v ...
Detroit ...
da 9 miesto ...
mą kyšių i ...
nigu.

Piktak ...
New Y ...
prisigė pr ...
ginos Cosgr ...
žagė.